

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва
та кінології**

До захисту допускається
В.о.звідувача кафедри технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва та кінології
_____Олександр КИСЕЛЬОВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за першим рівнем вищої освіти

на тему: **«Порівняльний аналіз розвитку галузі собаківництва в
Державі Ізраїль та України»**

Виконала: _____ Єльцина Світлана Володимирівна

Група _____ ЗТВПТ 2001

Науковий керівник: _____ Була Людмила Валер'янівна

АНОТАЦІЯ

Сльцина С.В. Порівняльний аналіз розвитку галузі собаківництва в Державі Ізраїль та України. Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за освітньою програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» зі спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. Сумський національний аграрний університет. Суми, 2025 рік.

В кваліфікаційній роботі проведений порівняльний аналіз розвитку галузі собаківництва в двох європейських країнах, а саме: в Україні та Державі Ізраїль; вивчено структуру та організацію діяльності найбільших кінологічних організацій цих країн: Всеукраїнської громадської організації «Кінологічна Спілка України» (КСУ) та Ітахад Кінологі Ізраїль ("Ітахдут"), що є повноправними членами Міжнародної Кінологічної Федерації (FCI); виокремлено відмінності у виставковій діяльності цих організацій, а також особливості племінної роботи та реєстрації розплідників. Зроблено порівняльний аналіз витрат на утримання собаки в двох країнах. Доведено, що обидві організації функціонують у рамках єдиних міжнародних стандартів FCI, однак реалізують свої завдання різними способами. Історичні обставини, правові особливості держав, а також технічна база й рівень цифрової інтеграції створили дві різні, але ефективні моделі організації кінологічної діяльності.

Ключові слова: кінологія, кінологічна діяльність, кінологічна спілка, виставка, племінне розведення, утримання собак.

ABSTRACT

Yeltsyna Svitlana. Comparative analysis of the dog breeding industry development in the State of Israel and Ukraine. Qualification work for the degree of the Bachelor under the educational program «Technology of production and processing of livestock products» in the specialty 204 «Technology of production and processing

of livestock products». Sumy National Agrarian University, Sumy, 2025.

In the qualification thesis, a comparative analysis of the dog breeding industry development in two European countries - Ukraine and the State of Israel - is conducted. The research examines the structure and operational organization of the largest cynological institutions in these countries: the Ukrainian Kennel Union (UKU) and the Israel Kennel Club ("Ihud Haklavim BeIsrael," also known as "Ithadut"), both of which are full members of the Fédération Cynologique Internationale (FCI). Differences in exhibition activities of these organizations, as well as specific features of breeding practices and kennel registration, are identified. Additionally, a comparative analysis of the expenses involved in dog keeping in the two countries is provided. The study demonstrates that both organizations function within unified international FCI standards but implement their tasks differently. Historical contexts, legal frameworks of the states, as well as technical resources and levels of digital integration, have resulted in two distinct yet effective models of organizing cynological activities.

Keywords: cynology, cynological activity, cynology club, show, breeding, keeping dogs.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	5
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1. FCI як міжнародна кінологічна організація та її вплив на національні клуби	9
1.2. Кінологічні організації України	12
1.3. Кінологічні організації Ізраїлю	15
РОЗДІЛ 2 МАТЕРІАЛ, УМОВИ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ.	20
2.1. Місце та об'єкт досліджень	20
2.2. Методика виконання роботи	21
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.	24
3.1. Порівняльний аналіз структури та організаційної діяльності КСУ та ІНКІ	24
3.2. Відмінності у виставковій діяльності двох національних організацій	39
3.3. Особливості племінної роботи та реєстрації розплідників	49
3.4. Порівняльний аналіз витрат на утримання собак в Україні та в Ізраїлі	55
ВИСНОВКИ	60
ПРОПОЗИЦІЇ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДНК – Дезоксирибонуклеїнова кислота

ЕР – Експортний родовід

ІТАХДУТ – Ізраїльський Кінологічний Клуб

КСУ – Кінологічна Спілка України

ПП – Племінний допуск

ППП – Племінне положення породи

ЧІП – Мікрочіп ідентифікації тварини

ВОВ – Best of Breed / Кращий представник породи

BIS – Best in Show / Кращий у шоу

BIG – Best in Group / Кращий у групі

CAC – Certificat d'Aptitude au Championnat / Сертифікат кандидата в національні чемпіони

CACIB – Certificat d'Aptitude au Championnat International de Beauté / Сертифікат кандидата в міжнародні чемпіони краси

FCI – Fédération Cynologique Internationale / Міжнародна кінологічна федерація

JCAC – Junior Candidate to National Champion / Юніорський кандидат у чемпіони

Laboklin – Лабораторія ветеринарної генетичної діагностики (Німеччина)

МАС – Mycobacterium Avium Complex / Генетичне захворювання (типове для цвергшнауцерів)

ВСТУП

Актуальність теми. Собака - одне з небагатьох живих створінь, здатне стати для людини не лише вірним другом, а й партнером у роботі, спорті, виставковій діяльності. У різних культурах і традиціях собака уособлює у собі: відданість, захист та охоронця загалом. Для мене ж це слово має глибоко особисте значення. Воно стало початком мого професійного шляху, змінило хід мого життя й відкрило переді мною нові можливості. Моє знайомство зі світом кінології почалося задовго до того, як я стала власницею цвергшнауцера, але саме ця порода стала моєю відправною точкою - і моїм натхненням.

Перший контакт із кінологічним середовищем стався через знайому, яка вже здобула диплом кінолога у системі Кінологічної спілки України (КСУ). Саме вона розповіла мені про виставки, племінну роботу, складну, але дуже захопливу систему оцінювання й підготовки собак. Мене вразила атмосфера цього середовища: тут зустрічаються люди різних професій - лікарі, юристи, вчителі, підприємці - яких об'єднує спільна пристрасть до собак. Це не просто хобі - це стиль життя.

Я пам'ятаю свою першу виставку у ролі секретаря рингу. Вона проходила в місті Рівне й залишила після себе незабутні враження. Там і познайомилася з експертами, побачила, як оцінюють собак, як працює система титулів, дипломів. Цей досвід став першим поштовхом до глибшого занурення у світ кінології. Протягом двох наступних років я відвідала багато виставок різного рівня - як великі міжнародні (CACIB), так і локальні, у невеликих містах України. Мрія мати власну виставкову собаку поступово перетворювалася на ціль.

Після тривалих пошуків, накопичень коштів і ретельного вивчення родоводів, я придбала свого першого собаку - цвергшнауцера чорного забарвлення. Чому саме ця порода? Їхня зовнішність водночас стримана й вишукана. Вони мають серйозний вигляд, але всередині - це активні, розумні й дуже ніжні собаки. І саме з нею, моєю Сірі, почався мій власний шлях власника, а згодом і заводчика.

Період пандемії вірусу COVID-19 дещо відтермінувала наш дебют, але стала періодом тісного контакту, навчання та формування зв'язку. Ми вивчали команди, звикали одне до одного, і вже у вересні 2020 року вийшли на першу виставку у класі юніорів. Це була моя перша особиста перемога. З того моменту я зрозуміла, що для якісного результату на рингу важливо не лише походження чи титули, а й зовнішній вигляд, правильна підготовка - грумінг, хендлінг, анатомія. Я почала відвідувати майстер-класи, вивчати стандарти, зрештою - пройшла навчання і отримала диплом кінолога.

Досвід роботи на виставках й власними собаками привів мене до наступного етапу - розведення. Перша в'язка, перші цуценята, хвилювання та сумніви, особливо на тлі початку повномасштабної війни. Але всі сім цуценят знайшли домівки, і я зрозуміла, що моя мрія - виростити «зірку» - ще попереду. Друга в'язка, новий приплід, і серед цуценят я обрала одну дівчинку, в якій побачила потенціал. Проте невдовзі моя родина змушена була емігрувати до Ізраїлю.

Переїзд у нову країну - це завжди стрес. Інша мова, менталітет, нові умови життя. Але й тут я не змогла відмовитись від своєї справи. Я почала знайомитися з місцевою системою, спостерігати за відмінностями в підходах до племінної справи, організації виставок, процедурі підтвердження титулів. Моє перше самостійне представлення собаки в Ізраїлі стало для мене символічним: я була не лише власником, а й заводчиком, хендлером, грумером - і всі ці ролі дали мені новий погляд на себе та свою справу.

У процесі переїзду заводчиків та власників собак виникає потреба в адаптації до нових кінологічних правил і вимог, що діють в іншій країні. Це, у свою чергу, викликає низку питань, пов'язаних з визнанням родоводів, допуском до виставкової діяльності, племінною оцінкою та подальшим розведенням. Вивчення цих аспектів є важливим не лише для окремих заводчиків, а й для формування більш цілісного уявлення про взаємодію між кінологічними системами різних країн. Такий аналіз дозволяє виявити як можливості інтеграції, так і бар'єри, що стоять перед власниками собак при зміні країни проживання.

Саме тому темою цієї дипломної роботи я обрала порівняльний аналіз функціонування системи FCI в Україні та Ізраїлі на прикладі породи цвергшнауцер. Вибір цієї породи не випадковий - вона є основою мого практичного досвіду.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз подібності та відмінності в підходах до реєстрації, оцінки, підготовки та розведення собак у рамках двох національних кінологічних систем, які працюють за стандартами FCI, але мають власну специфіку.

Відповідно мети дослідження поставлені наступні завдання:

- дослідити організаційну структуру, нормативно-правову базу та механізми управління КСУ та ІНКІ;
- проаналізувати відмінності у виставковій діяльності, системі реєстрації собак та присвоєнні титулів;
- вивчити вимоги до допуску до племінного розведення та реєстрації приплоду в обох організаціях;
- оцінити роль ветеринарного та генетичного контролю у системі племінного розведення собак;
- сформулювати рекомендації щодо адаптації професійної діяльності заводчиків собак у випадку зміни країни проживання.

Об'єкт досліджень. Структура організації, виставкової та племінної діяльності національних кінологічних організацій в Україні та Ізраїлі.

Предмет досліджень. Аналіз розвитку галузі собаківництва в Україні та Ізраїлі.

Зміст та структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота має класичну структуру, складається з розділів «Вступ», «Огляд літератури», «Матеріал, умови і методика виконання роботи», чотирьох підрозділів «Результатів власних досліджень», висновків та пропозицій виробництву. Загальна кількість використаних джерел налічує 27 найменувань, з яких - 4 закордонні. Робота виконана на 63 сторінках, містить 4 таблиці і 19 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. FCI як міжнародна кінологічна організація та її вплив на національні клуби

Міжнародна кінологічна федерація, відома за своєю французькою назвою Fédération Cynologique Internationale (FCI) [1], є однією з найавторитетніших організацій у світі, яка об'єднує різні національні кінологічні організації з усіх країн світу. Її основною ціллю вважається - гармонізація та стандартизація систем племінного розведення собак, а також координація спортивної та виставкової діяльності між країнами-членами спільноти. Головний офіс організації яка базується в бельгійському місті Тюен. Заснована 25 травня 1911 р. FCI що виникла в результаті співробітництва п'яти європейських країн - Бельгії, Німеччини, Франції, Нідерландів та Австро-Угорщини, які на той час зрозуміли що є потреба у організації міжнародної системи для регулювання розведення та виставкової діяльності.

За часи свого існування FCI зазнавала структурних перетворень. Після закінчення Першої Світової війни організація тимчасово припинила свою активну роботу, про те вже у 1921 році відновила свою діяльність - цього разу за участі Бельгії та Франції . З того часу федерація значно розширила своє членство, включаючи до своєї структури кінологічні об'єднання з різних країн світу. На сьогодні організація налічує понад 90 повноправних членів і партнерів які мають свої представництва майже у всьому світі [1].

Головним завданням FCI є стандартизація та контроль єдиних норм порід собак. Кожна з порід визнається офіційно лише після ретельного вивчення її історії, загальних ознак характерних для того чи іншого виду, темпераменту та функціонального призначення. Після затвердження породи її стандарт стає обов'язковим для дотримання всіма країнами учасниками альянсу. Це зобов'язує заводчиків дотримуватися принципів цілісності породи на загальному рівні,

незалежно від країни розведення. За даними з 2016 року, станом на тоді FCI офіційно визнала 344 породи, поділивши їх на десять основних груп, виходячи з анатомічних характеристик, родоvodu і робочих якостей.

Одним з фундаментальних напрямів діяльності організації лишається робота в напрямі контролю за якістю племінної документації. Створення і підтримка єдиної міжнародної системи родоvodів дозволяє заводчикам, кінологам і власникам собак легко відслідковувати генеалогію тварини, запобігати інбридингу, а ще підтримувати високий рівень стабільності та здоров'я породи. Усі собаки, які є учасниками у заходах під егідою FCI, зобов'язуються мати відповідний документ який підтверджує їхнє походження згідно з міжнародними стандартами.

Ще одним не менш важливим напрямком діяльності FCI є визнання та організація заходів для кінологів з різних куточків світу. Найпопулярнішими вважаються World Dog Show і Euro Dog Show - масштабні виставки, які кожного року збирають тисячі відвідувачів та учасників майже з усього світу. Підчас цих подій представники різних порід змагаються за титули світового масштабу. У контексті міжнародної виставкової діяльності потрібно також згадати про один з найперших і найпрестижніших кінологічних заходів - виставку Crufts, яка відбувається у Великій Британії під егідою The Kennel Club. Хоча Велика Британія не повноправний член об'єднаних країн, виставка Crufts сприймається багатьма країнами-членами FCI як одна з найвпливовіших у світі. Участь у ній є престижною для заводчиків і власників собак з усього світу [8].

Величезну роль у системі FCI відіграють судді, які оцінюють собак на міжнародних виставках. Для того щоб стати суддею FCI, кандидат повинен пройти багаторічну підготовку, включно з теоретичним та практичним навчанням, здачею іспитів та участю у суддівстві під керівництвом досвідчених експертів. У кожної країни-члена FCI є затверджене Положення про суддів, котре регламентує порядок акредитації, вимоги до кандидатів, обмеження щодо кількості оцінених собак, спеціалізації за породами, а також етичні норми суддівської поведінки.

Усі FCI-судді вносяться в міжнародну базу даних, що робить інформацію про їхню кваліфікацію прозорою і доступною. Після проходження всіх етапів сертифікації суддя може оцінювати собак на міжнародних заходах як у своїй країні, так і у будь-якій іншій країні-члені альянсу. Це забезпечує однаковий підхід до оцінювання порід і дає гарантію на справедливість під час виставок. Організація приділяє особливу увагу що-до неприпустимості упередження суддів та регулярно переглядає їхні кваліфікації за-для збереження високих стандартів професіоналізму та об'єктивності [1].

FCI теж дуже активно підтримує розвиток службового собаківництва. Окрім виставок краси, організація координує проведення міжнародних змагань із робочих дисциплін, таких як IPO (нині IGP). Це дозволяє оцінювати не лише зовнішній вигляд собак, а й також їхню фізичну підготовку, інтелектуальні здібності та функціональність у різноманітних видах служби чи спорту.

Завдячуючи широкій міжнародній співпраці, FCI сприяє обміну досвідом між країнами учасниками об'єднання та уможливорює мобільність експертів і заводчиків, і також забезпечує підтримку інформації у сфері генетики, здоров'я, ветеринарії та етичності розведення. Вона виступає як гарант якості племінної роботи й основною опорною точкою для багатьох окремих національних кінологічних організацій, включаючи з такі країни, як Україна та Ізраїль. Членство у FCI дає змогу цим країнам реалізовувати свої власні програми які відповідають найкращим світовим стандартам [1].

Тобто таким чином, FCI є не простим адміністративним органом, а справжнім рушієм кінологічного прогресу на світовому рівні. Її діяльність охоплює всі аспекти - від стандартизації порід і дотримання чистоти родоводів до популяризації виставкової діяльності, спортивного розвідництва собак й підвищення професіонального рівня в суддівстві. Її робота допомагає об'єднувати людей, які вирішили присвятити своє життя собакам, у всьому світі, створюючи єдину, взаємопов'язану систему цінностей, традицій і правил у кінологічній сфері .

1.2. Кінологічні організації України

У даному підрозділі ми розберемо більш детально кінологічні організації, що знаходяться в Україні. Розберемо їх діяльність, цілі та напрямлення, котрими вони займаються, опишімо порівняльні характеристики та наведемо деякі приклади з їх громадської та поза громадської діяльності.

Узагалі, у світі, є не тільки одна FCI, а й інші інтернаціональні кінологічні організації такі, як:

- ACW - “Alianz Canine Worldwide” або “Всесвітній Альянс Кінологів” [10];
- WCHSA - “World Cinology-Hunting-Sports-Alieance” або “Світовий Кінологічно-Мисливсько-Спортивний Альянс” [11];
- UCI - “United Kennel Clubs International” або “Міжнародний Союз Кінологічних Клубів” [12];
- IKU - “International Kennel Union” або “Міжнародний Кінологічний Союз” [13];
- WKU - “World Kennel Union” або “Світовий Кінологічний Союз” [14].

Тепер розберемо більш детально саме спілки, котрі представлені на офіційному рівні в Україні. Нище я наведу приклади спілок, їх назву та коротко про кожну з них. У результаті ми маємо організації такі, як:

Кінологічна Спілка України (КСУ) - є головною та найбільшою організацією у кінологічній сфері, що об’єднує фахівців, заводчиків та власників собак по всій території України. Заснована у 1992 році, вона стала відповіддю на потребу незалежної держави у своїй національній структурі, яка здатна здійснювати підтримку й розвиток розведення собак відповідно до міжнародних стандартів. КСУ є офіційним членом в Міжнародній кінологічній федерації (FCI), що дозволяє їй представляти Україну у світі, також бути учасником у

міжнародних заходах та взаємодіяти з кінологічними організаціями з усього світу [2].

Кінологічний Клуб України (ККУ) - Клуб був зареєстрований у 2005 році та являє собою всеукраїнською громадською організацією, котра так само як і КСУ, об'єднує кінологів, суддів, дресирувальників та любителів собак. Клуб був асоційованим членом Світового Об'єднання Кінологів, котрий ми вже згадували раніше. Є численні відділення по всій Україні, котрі представляють організацію. Клуб займається виставковою, дресирувальною діяльністю, надає допомогу у хендлінгу та дресируванню собак [15].

Асоціація Кінологів України (АКУ) - громадська організація, що надає послуги з дресирування собак, організовує різноманітні заходи за участі собак та їх власників, та всебіко сприяє розвитку кінології в Україні [16].

Кінологічні підрозділи Національної Поліції та Прикордонної Служби України - обидва підрозділи займаються підготовкою та дресируванням собак для виконання тактичних завдань різного рівня, від патрулювання та охорони до пошуку вибухових речовин, знаходження заборонених речовин та зниклих осіб [17, 18].

Окрім вище зазначених асоціацій та організацій існують також велика кількість різних невеличких об'єднань однодумців з приводу тренування, утримування різних порід собак та напрямків діяльності. Такі клуби також допомагають людям у знаходженні більш специфічної інформації, поширювати інформацію і обмінюватись останніми новинами або новинками саме по специфічному напрямку, або породі собаки, а також можуть організовувати монопородні виставки, племінні огляди та інші заходи для членів клубу.

Далі я розберу більше саме про Кінологічну Спілку України, адже саме до цього клубу я належу та провела там більшість свого професійного часу, як приймаючи участь у виставках, допомозі організації та проведенні, а також професійній підготовці собак по грумінгу до них.

До створення КСУ розвиток кінології в Україні підпорядковувався радянським стандартам і контролювався Добровільним товариством сприяння

армії, авіації та флоту (ДОСААФ). Після здобуття незалежності виникла необхідність у власній національній організації, яка могла б модернізувати систему розведення, організації виставок і змагань відповідно до нових світових стандартів. З того часу КСУ активно сприяє розвитку галузі, і постійного росту її кількості учасників - як професійних кінологів, так і ентузіастів.

Структура організації КСУ побудована на чітких принципах ієрархії. Вищим керівним органом є загальні збори, які включають представників клубів та регіональних організацій - членів спілки. Саме цей орган задає стратегічний напрямок діяльності, затверджує зміни в статуті, обирає керівництво і приймає головні рішення. Поточну роботу реалізує виконавчий орган під керівництвом Правління КСУ. Його завданням є організація виставок, контроль за дотриманням правил, впровадження ухвалених рішень та забезпечення стабільної роботи структури. Секретаріат КСУ виконує важливу адміністративну функцію - ведення усієї документації, реєстрація племінних даних і комунікація між учасниками організації [2].

На регіональному рівні працюють локальні клуби, які займаються організацією виставок, навчальних заходів та проводять інформаційно-просвітницьку діяльність серед власників собак. Кожна область України має власну кінологічну структуру, що функціонує як складова частина одного механізму КСУ.

Основним напрямком діяльності організації є ведення Єдиної Племінної Книги, у якій фіксується походження собак і здійснюється контроль відповідності племінних ліній міжнародним стандартам. Не менш важливою функцією є сертифікація розплідників і кінологічних клубів, що гарантує якість племінної діяльності. Велике значення має виставкова діяльність - КСУ є організатором заходів різного масштабу, де тварини можуть отримати титули, а заводчики - визнання на світовому рівні [2].

Крім того, КСУ займається підготовкою суддів та експертів для роботи на виставкових заходах. Забезпечує високий рівень вимог до суддівської кваліфікації та об'єктивності оцінювання. Періодично проводяться тренінги та

майстер-класи, курси що покликані підвищити професіональний рівень учасників кінологічної спільноти. Це стосується як племінної роботи, так і виховних аспектів, дресирування й зоопсихології.

Популяризація порід і культури розведення та утримання собак теж входить до основних покликань організації. Завдячуючи виданням, онлайн-платформам і масовим заходам КСУ розповсюджує широкому загалу знання про правильне розведення, догляд та утримання собак. Особливу роль відіграє співпраця з різними міжнародними організаціями - особливо з FCI - що дає змогу гармонізувати національні процеси із загальносвітовими стандартами [2].

Особисто я могла не лише спостерігати за роботою КСУ, а й безпосередньо бути учасницею. Мій невеликий досвід включає участь у заходах організації у якості секретаря рингів, в тому числі на різних престижних міжнародних заходах у Києві, включаючи виставки рангу САСІВ. Я займала роль як головного секретаря, так і помічника секретаря, що дозволило мені глибоко ознайомитися з виставковим процесом на власній практиці. Крім цього, я закінчувала курси з підготовки заводчиків та інструкторів, завдяки цьому я здобула системне розуміння племінної роботи, стандартів розведення та підбору пар. Цей досвід дав мені змогу не лише вивчити діяльність КСУ поверхово, а й розібратись в її внутрішній логіці, структурі та особливості її функціонування. Я прекрасно розумію цю систему «зсередини», що дає мені важливу перевагу під час підготовки порівняння з кінологічними структурами інших країн, зокрема Ізраїлю.

1.3. Кінологічні організації Ізраїлю

Так само як і в Україні у Ізраїлі існує безліч клубів, організацій та кінологічних спілок різних напрямків, які займаються розведенням, дресируванням, виставковою діяльністю та службовими собаками. Далі ми розберемо основні з них.

Israel Kennel Club (IKC) або Ізраїльський Кінологічний Клуб це є головна

кінологічна організація на території сучасного Ізраїлю. Він є повноправним членом Міжнародної кінологічної федерації. В основному саме ця організація займається виставковою діяльністю, племінною роботою та популяризацією собаківництва на території країни [3].

Israel Canaan Dog Club of America (ICDCA) або “Американський Клуб Ізраїльської Канаанської Собаки” не дивлячись на назву сама організація базується в Сполучених Штатах та тісно співпрацює з ізраїльськими заводчиками та поціновувачами Канаанської собаки. Спілка сприяє збереженню породи, організовує виставки та підтримує зв'язки з іншими клубами та спілками на території Ізраїлю [<https://www.ukcdogs.com/badrequest>] [19].

Israel Guide Dog Center for the Blind (ICDCB) або “Ізраїльський Центр Навчання Собак для Сліпих”. Вже з назви стає зрозуміло основну діяльність даної організації. Даний центр займається підготовкою собак-поводирів для людей з вадами зору, а також службових собак для ветеринарів з посттравматичним стресовим розладом та дітей з особливими потребами. Також організація проводить програми емоційної підтримки за допомогою спеціально навчених собак [20].

Israel Dog Unit (IDU) або “Ізраїльський Кінологічний Загін” - це є добровольча організація, що займається розведенням, дресируванням та використання собак службового призначення. Також дані собаки можуть виконувати функції запобігання атаками та пошуку зниклих осіб [21].

Oketz Unit або “Загін Окетиц” - є одним з елітних спецпідрозділів армію оборони Ізраїлю “Цахал”, котрий спеціалізується на використанні собак для виконання військових завдань, таких як: затримання підозрюваних, пошуку вибухівки, нейтралізація підозрюваних та інші спеціальні операції [22].

United Hatzalah або “Психотравматичний підрозділ Хатцалах” - ще один підрозділ, але навідмінно від інших цей тренує собак для надання психологічної підтримки постраждалим під час надзвичайних ситуацій. Собаки проходять спеціальне навчання для роботи в умовах стресу та допомагають зменшити тривожність у постраждалих [23].

На даний момент я тільки починаю свій шлях у Ізраїльській спільноті. Такою спільнотою тут є «Ітахдут», не дивлячись на те що у дослівному перекладі дане слово означає «спілка». У Ізраїлі загалом є дуже велика кількість локальних назв до усього. Далі розкажу більш детально саме про цю кінологічну спілку.

В Ізраїлі питання племінного розведення, організації різних заходів та обліку породистих собак довгий час залишалося без централізованого контролю. Створення єдиної структури, що могла б відповідати за ці напрямки, стало невідкладною потребою для кінологічної спільноти Ізраїлю. Саме тому, у 1972 році, було засновано התאחדות הישראלית לכלבנות («Ітахдут») - організацію, яка з часом стала головним координатором і представником кінологічної системи Ізраїлю на світовому рівні [3].

Поява «Ітахдут»-у як результат ініціативи груп ентузіастів, які хотіли налагодити чітку систему ведення родоводів та стандартизувати процеси розведення племінних собак. До того моменту заводчики й аматори діяли здебільшого самостійно, а оформлення документації походження тварин не мало якогось єдиного формату. Створення «Ітахдут»-у дало змогу встановити контроль за чистотою порід, впровадити єдиний загальний порядок реєстрації собак та розплідників, а також стало можливим підготувати нормативну базу для проведення виставок.

За перші роки своєї діяльності організація сконцентрувала свою увагу на формуванні єдиного реєстру племінних собак, видачі офіційних документів, створенні клубної мережі та підготовці до інтеграції у світове кінологічне середовище, тощо.

Одним із головних досягнень «Ітахдут»-у стало офіційне визнання його **єдиним представником Ізраїлю у FCI (Fédération Cynologique Internationale)** - головній світовій організації, що вказує вектор діяльності національних клубів у понад 90 країнах світу. Це дало змогу Ізраїлю не лише брати участь у різних міжнародних виставках, а й проводити на своїй території заходи рівня САС та САСІВ, результати яких визнає весь світ [3].

Отримання цього статусу зобов'язало «Ітахдут» до дотримання високого

рівня стандартів у сфері племінної роботи, суддівства та утримання тварин, тощо. Це підштовхнуло організацію до активного розвитку - як на організаційному, так і на практичному рівні.

Починаючи з 80-х років минулого століття «Ітахдут» розпочав велику роботу над розвитком багаторівневої системи яка дала б змогу взаємодіяти з заводчиками, власниками собак і спеціалістами. Було започатковано **відкриття клубів за породами**, які об'єднали фахівців з різних напрямків, сприяли популяризації конкретних порід та організовували тематичні заходи.

Також було започатковано практику **ліцензування розплідників**, яка дала змогу контролю за дотриманням умов розведення, дотримання ветеринарних норм та базових правил етики. Окрім цього, «Ітахдут» став ініціатором навчальних програм для суддів, хендлерів, асистентів та інших фахівців, що пов'язали своє життя зі сферою кінології. Завдяки таким ініціативам Ізраїль зміг готувати власних сертифікованих спеціалістів, які можуть працювати як у межах країни, так і за кордоном.

Окремо варто відзначити створення **електронної бази даних**, яка дала змогу автоматизувати облік собак, відстежувати лінії розведення, здійснювати реєстрацію онлайн на виставки та зберігати повну інформацію про кожну зареєстровану тварину.

На сьогоднішній день «Ітахдут» виконує функцію **національного кінологічного центру**, робота якого охоплює широкий спектр завдань:

- ведення офіційної племінної книги;
- організація виставкової діяльності (в тому числі міжнародних заходів рівня CACIB);
- видача родоводів з міжнародним визнанням;
- підготовка та атестація кінологічних кадрів;
- підтримка та популяризація аборигенних порід, зокрема **Ханаанського собаки** [3] .

Особливістю ізраїльської системи є організація великої кількості заходів у **закритих приміщеннях** (спортзалах, павільйонах, тощо), це зумовлено

кліматичними особливостями регіону. Завдяки чіткому графіку та відсутності затримок в логістиці, більшість заходів проходить без запізнень, а ринги працюють згідно регламенту - що значно відрізняє систему від практик, які іноді трапляються в країнах Східної Європи.

«Ітахдут» теж підтримує міжнародну співпрацю, регулярно стає учасником у засіданнях FCI, відряджає суддів на міжнародні заходи, приймає делегації з-за кордону та сприяє культурному обміну серед кінологів з усього світу [3].

Було розглянуто структуру, функції та історичний розвиток головних кінологічних організацій - Міжнародної кінологічної федерації (FCI), Кінологічної Спілки України (КСУ) та Ізраїльської федерації кінології («Ітахдут»). Проаналізували їхню роль у регулюванні стандартів порід, організації виставкової діяльності та племінної роботи на національному та світовому рівнях.

Встановили, що кожна з організацій діє в унікальному соціокультурному та нормативному контексті, усі вони дотримуються єдиних принципів та стандартів FCI, які дають змогу забезпечити взаємне визнання родоводів, титулів та експертних оцінок. Історичний розвиток КСУ та «Ітахдут»-а відобразив їх прагнення до приєднання у світову кінологічну спільноту, що зображується у впровадженні міжнародних стандартів та співпраці з іншими країнами.

Отримані теоретичні відомості дають підґрунтя для подальшого порівняння специфіки діяльності кінологічних структур України та Ізраїлю.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛ, УМОВИ І МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ

2.1. Місце та об'єкт досліджень

Період дослідження дипломної роботи охоплює часовий проміжок з вересня 2024 року по березень 2025 року. В основі роботи закладено практичний досвід племінної діяльності та виставкової активності у сфері породи цвергшнауцер, а також професійна взаємодія з представниками кінологічної спільноти України та Ізраїлю. Безпосередня участь у розведенні, підготовці та демонстрації собак, у поєднанні з практикою взаємодії з кінологічними організаціями обох країн, дала можливість зібрати достовірну дослідну базу для подальшого аналізу.

Джерелом інформації стали також численні професійні контакти з фахівцями галузі - досвідченими суддями, заводчиками, грумерами, хендлерами та організаторами виставок, які поділилися своїм баченням та практичними напрацюваннями у сфері племінної роботи та оцінювання собак.

У межах дослідження на території України було проаналізовано діяльність Кінологічної Спілки України (КСУ) [2]. Участь у виставках, реєстрація племінних приплодів, спілкування з представниками регіональних підрозділів організації та залучення до повного циклу племінної роботи дозволили сформувати цілісне уявлення про внутрішню структуру Спілки, механізми оцінювання тварин, оформлення документації та специфіку проведення кінологічних заходів. Також у роботі було вивчено досвід заводчиків інших порід, що дало змогу виявити характерні риси української системи в контексті щоденної кінологічної практики.

В Ізраїлі дослідження зосереджувалося на діяльності Ізраїльської федерації кінології (התאחדות הישראלית לכלבנות - «Ітахдут») [3], яка є офіційним членом Міжнародної кінологічної федерації (FCI). Спостереження за проведенням виставок, участь у заходах, комунікація з хендлерами, суддями та

організаторами, а також вивчення процедур реєстрації та атестації собак дозволили визначити особливості роботи «Ітахдут»-а як на формальному, так і на практичному рівнях.

Зібрані дані дали змогу сформуванати комплексне уявлення про систему організації племінної роботи, виставкової діяльності, документального супроводу та оцінювання тварин в обох країнах. Особливий інтерес викликало порівняння підходів до комунікації з учасниками виставок, рівень автоматизації процесів, структуру розплідникової системи та характер взаємодії з міжнародними кінологічними структурами.

Порівняльний аналіз виявив як спільні риси, зумовлені дотриманням міжнародних норм FCI [1], так і суттєві відмінності, пов'язані з національними традиціями, правовими обмеженнями, умовами ведення племінної документації та організацією виставкової інфраструктури. Узагальнення усіх результатів дозволяє зробити висновки щодо переваг та викликів кожної з систем, що є актуальним для фахівців, які планують працювати на міжнародному рівні або вести племінну діяльність у кількох країнах.

2.2. Методика виконання роботи

Проведене дослідження базувалося на комплексному методологічному підході, що поєднував порівняльний аналіз, дослідницькі методи збору даних, а також якісне інтерпретування практичних спостережень. Така комбінація дозволила не лише дослідити формальні структури двох кінологічних організацій - Кінологічної Спілки України (КСУ) та Ізраїльської федерації кінології («Ітахдут»), - але й додатково врахувати реальний досвід учасників системи.

Для досягнення поставлених цілей були використані як кількісні, так і якісні методи, що дало змогу глибше зануритися у механізми функціонування кінологічних структур, виявити між ними відмінності в процедурах та оцінити практичну ефективність обох систем.

Одним із напрямів роботи стало вивчення нормативної бази, яка регулює діяльність обох організацій. Проаналізовано положення статутів, правила племінної роботи, вимоги до оцінки собак на виставках, умови допуску тварин до розведення, процедури видачі родоводів, регламенти атестації суддів та інших фахівців. Це надало змогу зіставити положення, що регламентуються міжнародними стандартами FCI, та виявити національні особливості, зумовлені правовим та культурним контекстом.

У процесі дослідження було організовано опитування серед заводчиків цвергшнауцерів, які мають досвід участі у виставках у системах КСУ та «Ітахдут»-а. Загалом опитано 12 респондентів - 6 осіб з України та 6 з Ізраїлю. Додатково було зібрано дані під час неформального спілкування з фахівцями - суддями, хендлерами, грумерами, організаторами виставок. Такі діалоги дали можливість зафіксувати оцінки функціонування систем з практичної точки зору та зробити висновки.

До джерел аналізу також включено досвід участі у виставковій діяльності в обох країнах. Вивчалися умови реєстрації собак, організація роботи рингів, технічне забезпечення заходів, якість взаємодії між учасниками, експертами й організаторами, а також особливості оцінювання поведінки та екстер'єру собак.

Особливу увагу було приділено відмінностям у підходах до комунікації між учасниками та адміністрацією виставок. У межах «Ітахдут»-а переважає цифровий формат подання документів, автоматизована реєстрація та систематизована база даних, що значно спрощує взаємодію між заводчиком і організатором. У КСУ, водночас, ще зустрічаються елементи паперового документообігу, хоча також спостерігається перехід до електронних сервісів.

У ході роботи виявлено, що в Ізраїлі організація виставок має більш чітку прив'язку до часового обмеження, завдяки чому такі заходи проходять без затримок і згідно з графіком. У КСУ ритм виставкових подій іноді залежить від регіону та конкретних умов проведення, що може впливати на зручність для учасників. Такі спостереження дали змогу оцінити, як організація процесів виглядає не лише "на папері", а ще й на практиці - очима фахівців, які

безпосередньо працюють із собаками.

У роботі використано практичні спостереження за процесами підбору племінних пар, підготовки собак до виставок, участі в рингах та взаємодії між учасниками та представниками організацій. Це дозволило зафіксувати як формальні відмінності в роботі структур, так і мікрорівневі особливості щоденної взаємодії у сфері розведення.

У контексті племінної діяльності було проведено порівняльний аналіз критеріїв допуску до розведення, вимог щодо ветеринарного контролю, наявності сертифікатів, обов'язкових виставкових результатів. Також було досліджено процедуру отримання родоводів, терміни оформлення документів, специфіку реєстрації приплоду та організацію племінного обліку. Усі зібрані дані систематизовано для зручного зіставлення політик КСУ та «Ітахдут»-а.

Також було визначено просторово-часові рамки дослідження, обґрунтовано використані методи та джерела інформації. Поєднання аналізу нормативної бази, практичного досвіду, спостережень, опитувань і неформальних інтерв'ю дало змогу отримати повну та об'єктивну картину особливостей функціонування кінологічних структур України та Ізраїлю.

Зібрані матеріали стали основою для подальшого порівняльного аналізу, який допоможе виявити основні відмінності між двома національними системами - у підходах до племінної роботи, організації виставок, процедур реєстрації та оцінювання собак.

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Порівняльний аналіз структури та організаційної діяльності КСУ та ІНКІ

Спершу давайте пригадаємо що означає вислів кінологія. Кінологія - це не лише любов до собак, а й цілісна науково-практична система, яка включає племінну роботу, генетику, ветеринарію, етологію, підготовку до виставок та участь у них. Як і більшість складних мереж професійних інститутів, так і кінологічна спілка сформувалась із поціновувачів собаківництва, для котрих це було просто хобі. Після чого вже почали сформовуватись правила, стандарти та продовжила свій розвиток сама інституція та їх мережа [27].

Перші офіційні виставки собак у Європі почали з'являтися у середині XIX століття. Та з того часу кінологія стала невід'ємною частиною культурного життя багатьох країн. Механізми управління процесами кінології, як і система оцінки собак, формувались не одне десятиліття. З'являлися національні організації, створювались міжнародні об'єднання, що уніфікували підходи до розведення та утримання породистих собак. Водночас кінологія все частіше почала визнаватися не як хобі, а як важлива частина біологічних наук, тісно пов'язана з ветеринарною медициною, генетикою та поведінковою біологією.

За міжнародною практикою кожна країна може бути представлена в FCI, але лише однією спільною офіційною організацією - національним кінологічним об'єднанням, котре буде відповідати за усю діяльність, виставки, племінний огляд, допомогу людям у оформленні документів, тощо. Також така спілка має право реєструвати родоводи, видавати сертифікати відповідності, проводити виставкову діяльність рівня SAC, SACIB, формувати базу суддів, тощо. А також така організація відповідальна за підтримання стандартів порід, співпрацю з міжнародною спільнотою та атестацію фахівців-кінологів.

У сучасній Україні таким об'єднанням представлено КСУ, ну або повністю

“Кінологічна Спілка України” [2]. Саме об’єднання було засновано у 1990 році. Як й більшість професійних формувань, котрі утворились після розпаду Радянського Союзу, вона уже мала базу знань, низку напрацювань та потребувала поглибленого рефакторингу. З кожним роком КСУ намагається реформувати та модернізувати процеси, щоб ті проходили швидше, займали менше часу, а саме людського і ставили все більше автоматизованими. Саме тому й була сформована власна Українська незалежна система племінного обліку собак. Першим президентом КСУ став академік НАН України, директор Інституту молекулярної біології і генетики НАНУ Геннадій Мацука. За його керівництва Кінологічну спілку було визнано контракт-партнером FCI у 1996 році, а у 2008 році повноправним членом Міжнародної федерації. Після визнання саме КСУ стала головною кінологічною силою на території України, котра об’єднує під собою сотні клубів, у базі котрої можна знайти інформацію про більшість, якщо не усіх хендлерів, експертів, розплідників по всій країні. Завдяки спілці ми маємо змогу співпрацювати з іншими міжнародними об’єднаннями, спілками. Обмінюватись даними, відомостями про розплідники, експертів, запрошувати експертів з інших країн до нас, а також надавати послуги наших експертів у оцінці собак на змаганнях та виставках рівня SACIB. КСУ активно сприяє розвитку нових технологій у вивчення, догляд, еспертизу та інші галузі кінології.

Так само, як в Україні, Ізраїль також має своє представництво кінології в FCI. Дане формування має назву “Ітахад Кінологі Ізраель” або просто “Ітахдут” [3], вона сприяє розведенню та догляду за чистокровним розведенням собак, судячи з положення. Була сформована у 1972 році з ініціативи групи розплідників, і її першим президентом став доктор Йосеф Гіл. Остаточно заснований кінологічний клуб був у 1973 році як союз між двома організаціями та з тих пір є єдиним професійним і представницьким органом, який координує кінологічну діяльність в Ізраїлі. У 1974 році асоціація “Ітахдут” була визнана Міжнародною кінологічною федерацією FCI та й одразу ж у цьому ж році була проведена перша офіційна виставка собак, котра налічувала більш ніж 600

представників. Сьогодні "Ітахдут" координує всю племінну діяльність в країні, проводить виставки різних рівнів, здійснює навчання та атестацію експертів, а також забезпечує ведення родоводної бази. Організація функціонує на основі цифрових інструментів, що охоплюють реєстрацію, документообіг, запис на заходи та племінний контроль.

Якщо порівнювати КСУ та "Ітахдут", попри спільне підпорядкування FCI, вони обидві мають помітні відмінності у структурі, кількості регіональних підрозділів, системі внутрішнього управління, організації документообігу та підходах до взаємодії з членами. Водночас обидві організації дотримуються єдиних міжнародних стандартів порід, беруть участь у міжнародних виставках і мають вагомий вплив на формування собаководства у своїх країнах. Це усе завдяки тому, що обидві організації формувались на базі багаторічного досвіду та обидві мали доступ до великих джерел знань, котрі можна отримати у співпраці з FCI. Важливо підкреслити, що кожна з організацій адаптує міжнародні стандарти до власного законодавства, культурного середовища та історичного контексту.

Окрему увагу в дослідженні приділено функціоналу особистого кабінету на сайті "Ітахдут"-а, через який реалізується вся цифрова взаємодія між власником собаки та організацією. Зокрема, через особистий кабінет маємо доступ до таких послуг, як:

- Подання заявки на участь у виставці;
- Перегляд інформації про тварину, її сертифікати, титули;
- Оплатити послуг;
- Подання заявки на реєстрацію приплоду.

Такий підхід значно спрощує комунікацію, зменшує кількість паперової роботи й забезпечує прозорість усіх процесів. Відкритість системи дозволяє уникнути дублювань, прискорює обробку заявок і підвищує довіру до адміністрування кінологічної діяльності. Так, завжди є варіант витоку інформації, виходу з лади техніки та банальне шифрування за допомогою хакерських атак, проте для того у спілки є відповідні ресурси для боротьби та

захисту від таких атак. А також велика кількість людей люб'язно готові допомогти на волонтерських засадах, для прикладу для відпрацювання навичок та застосування деяких технологій в подальшому у інших проектах.

На рисунках, що додаються нижче (рис.1-5), представлено інтерфейс особистого кабінету, головну сторінку сайту, виставковий календар та приклади заповнених форм - це ілюструє практичну реалізацію цифрової моделі роботи "Ітахдут"-а та підкреслює різницю з більш паперово-орієнтованим підходом, який досі частково зберігається в системі КСУ. Ці зображення демонструють функціональні можливості системи, такі як:

- автоматичне формування родоводів;
- збереження даних про участь у виставках;
- відстеження титулів
- взаємодію з суддями та організаторами.

Рис.1. Стартова сторінка офіційного сайту «Ітахдут»-а, де користувач може увійти до особистого кабінету

Виставки відкриті для реєстрації				
дню	опис	організатор	дата	повідомлення особи
Зареєструвати собаку	Суддя: Аелі Малюк - білий і далматин, Йосай Барак-Ліпак, решта порід у класі. Реєстрація закінчується 18.05-о 20:00	Клуб ізраїльських гончих	24.05.2025 - 24.05.2025	1
Зареєструвати собаку	Суддя Ласбет Мак	Ізраїльський клуб північних собак	05.10.2025 - 05.10.2025	2
Зареєструвати собаку	Суддя Ласбет Мак	Ізраїльський поморський клуб	05.10.2025 - 05.10.2025	3

Рис.3. Виставковий календар, що зображає графік заходів на поточний рік

דוח שיפוט - משתתף מס' 156
ההתאחדות הישראלית לכלבנות
תערוכה בינלאומית חולון 25 - 14/02/2025

Reg No:	משתתף: 156	Ring no:	דירה: 2
Breed:	שנאוצר גנסי שחור	Group:	קבוצה 2א פינצ'ר שנאוצר
Gender:	נקבה	Class:	Intermediate Class Female
CHIP:	900263001005697	Sagir:	1022118
Color:	צבע:	Date Of Birth:	10-07-2023

מסופוט מצוין, קומפקטית, נקבית, הבעה טיפוסית, פיגמנטציה טובה, זיזותים מאוזנים, חנוכה שוטפת בצורה, אופי טוב, פרווה בבצע נכון מעט רכה.

Judge's Name:

Tali Halperin

שם השופט:

ציוני בוגרים

מצוין

Excellent

דרגה 2

Rank

תצרים

Рис. 4. Приклад електронного сертифіката, отриманого після виставки

Зелти про судові рішення

Моя собака

Активні посидки

Платіжки

Моя дружина

Моя дружина

Виставки

Зелти про судові рішення

Породи

Имя собаки

Ф. де лапона, выберите породу

Мои выставки

Завершен

Имя собаки

Ф. де лапона, выберите породу

Имя собаки

Закрыти

Имя собаки

Имя собаки

Имя собаки	Закрыти	Гоним	Типу	Организатор	Назва	Дата	Посвідчення особи
Янсел Бентані	1022118	Чарльз Шварцман	Міжнародна виставка	HS Management	Міжнародна виставка Холон 25	14.02.2025 - 09.03.2025	1

Рис. 5. Історія участі собаки у виставках

У перспективі подальший розвиток "Ітахдут"-а пов'язується з удосконаленням цифрових сервісів, впровадженням мобільних додатків для зручного управління особистими кабінетами, розширенням бази сертифікованих експертів та збільшення кількості міжнародних виставок на території Ізраїлю.

Водночас також й КСУ активно адаптує свою діяльність до умов воєнного часу, забезпечуючи дистанційне надання послуг та зберігаючи високий рівень племінної роботи навіть в умовах обмеженої мобільності та підвищеної активності хакерських атак зі сторони ворога.

У Кінологічної Спілки України, як у повноправного члена FCI, також є офіційний сайт [1], який виконує важливу інформаційну, нормативну та просвітницьку функцію. У сучасних умовах цифровізації та діджиталізації це є більше необхідність ніж правило мати за наявності ресурсу, котрий доступний з будь якої частину світу, 24 години на добу та 7 днів на тиждень. Онлайн ресурс КСУ є головним каналом комунікації з заводчиками, власниками собак, суддями, клубами та кінологічною спільнотою загалом, а також джерелом доступу до актуальної документації, новин, анонсів подій та виставок.

Інтерфейс має традиційну багаторівневу структуру. У верхньому меню зосереджено ключові розділи, а також наявні інтерактивні елементи (календарем, новинними блоками тощо). На головній сторінці публікуються такі блоки, як:

- оперативні новини;
- анонси виставок та семінарів;
- важливі повідомлення для членів організації;
- інформація про діяльність КСУ на міжнародному рівні.

Основні розділи сайту включають:

- Про КСУ - офіційна інформація про історію створення, організаційну структуру, міжнародну діяльність, цілі та завдання організації;
- Документи - нормативно-правова база, серед якої: Статут КСУ, Положення про племінну роботу, правила проведення виставок, вимоги до допуску до розведення, а також шаблони та бланки заяв;
- **Календар виставок** -таблиця майбутніх виставкових заходів із зазначенням дати, місця проведення, рівня (САС, САСІВ тощо) та організатора. Частина подій супроводжується активними посиланнями для завантаження положення про виставку або контактів організаторів;
- **Породи собак** -список порід за класифікацією FCI, з базовими описами, які можуть бути корисними для новачків або власників без досвіду у виставковій діяльності;
- **Реєстрація собак** - інформація про процедуру отримання родоводів,

сертифікатів, експортного родоводу, підтвердження титулів, а також вимоги до документообігу;

- **Судді та експерти** - повний реєстр суддів, інформація про кваліфікацію, анонси суддівських курсів, критерії допуску до атестації;
- **Контакти** - контактна інформація центрального офісу, включно з адресою, телефоном та електронною поштою.

На момент підготовки дипломної роботи онлайн ресурс КСУ виконує переважно інформаційно-довідкову функцію. Він дозволяє користувачам цілодобово виконувати такі функції, як:

- завантажити необхідні документи;
- ознайомитися з регламентами;
- дізнатися про виставки;

проте не забезпечує повноцінної електронної взаємодії. Наприклад, заяви на участь у виставках подаються не через сайт, а тільки напряму в клуб або через сторонні системи, котрі були створені самостійно регіональними та місцевими осередками. Це у свою чергу створює певну фрагментованість у цифровій взаємодії з організацією.

На скільки мені відомо деякі клуби вже використовують онлайн-форми для попередньої реєстрації на виставки або тестування. Це можуть бути як онлайн форми, наприклад “Google-forms” або форми на локальних сайтах, створених самими осередками. Проте єдиного національного цифрового кабінету заводчика, як у системі "Ітахдут", поки що не існує. Це обмежує можливість автоматичного доступу до історії виставок собаки, результатів, статусу документів чи племінного допуску. Маю сподівання що найближчим часом і у даному питанні наступають зміни та діджиталізація зробить своє.

Також варто відзначити, що всі сертифікати, родоводи та підтвердження титулів оформлюються та видаються у паперовому вигляді. З підписом та печаткою, з усім фізичним документообігом. І хоча це відповідає загальним вимогам FCI, з точки зору оперативності та зручності власника, така система поступається електронним сервісам, які використовуються в Ізраїлі.

Сайт КСУ має стриманий, простий у навігації дизайн, адаптований для перегляду з мобільних пристроїв. Шрифти, кольори та блоки структуровані логічно. Проте відсутня багатомовна підтримка - уся інформація представлена лише українською мовою, що ускладнює взаємодію для іноземних учасників чи суддів.

Натомість великою перевагою, перед “Ітахдут”-ом, є наявність архіву новин, звітів та фотоматеріалів, що дає змогу прослідкувати динаміку виставкової активності КСУ. Також на ресурсі є можливість знайти інформацію про оновлення нормативної бази та інші важливі зміни.

Для кращого розуміння структури та функціональності сайту КСУ доцільно проілюструвати окремі елементи інтерфейсу, які найчастіше використовуються заводчиками та власниками собак у повсякденній взаємодії з організацією.

На головній сторінці (рис.6) розміщено актуальні новини, анонси виставок, повідомлення для клубів та заводчиків. Інтерфейс виконано в спокійній колірній гамі з логічно структурованими блоками.

Рис 6. Головна сторінка сайту КСУ

Календар (рис.7) представлено у форматі таблиці, де зазначено дату, місто, організатора, ранг виставки (САС, САСІВ тощо). Частина заходів містить активні посилання на положення або контактні дані клубу.

КІНОЛОГІЧНА СПІЛКА УКРАЇНИ
UKRAINIAN KENNEL UNION

Календар Кінологічних плеєвних заходів - 2025

Детальніше про заходи - організаторів виставок:
по дати вказаний лист в Календарі виставок >>>

Календар Кінологічних плеєвних заходів
на 2025 рік
затверджено рішенням Президентської Ради КСУ 26.03.2025

№ п/п	Дата	Назва заходу	Місце проведення	Кінологічний плеєвний заход	Монопродні та клубні виставки	Відповідальна особа
1	03.05.2025	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ВГО «КСУ»	Київ Міжнародний виставковий центр	"БОЛІТІ ВОРОВА - 2025" (ранг КСУ-САС) ЗАКОННИЙ ЛИСТ >>> ЗАКОННИЙ ЛИСТ ПРАСНИКА КОНКУРСУ >>>	Чемпіонати України (ранг САС): - Австрійська вівчарка - Австрійський маїмут - Американський кені-стандарт - Англійський кокер-спанієль - Джек-рікс тер'єр - Північний американський вівчарка - Поліс - Російський той - Сенд - Східноєвропейська вівчарка - Шведський бульдог - Французький бульдог ЗАКОННИЙ ЛИСТ >>> ЗАКОННИЙ ЛИСТ ПРАСНИКА КОНКУРСУ >>> Чемпіонати України (ранг САС): - Американський Стаффордширський тер'єр - Басет	Олександр Тетяна Василівна

Рис 7. Розділ «Календар виставок» на сайті КСУ

Документи (наприклад, «Положення про плеєвну роботу») доступні у форматі для завантаження (рис.8). Це зручно для друку та ознайомлення офлайн, проте не підтримується інтерактивне заповнення форм онлайн.

Рис 8. Приклад нормативного документа у форматі PDF

У розділі «Приставки розплідника» (рис.9) є можливість знайти інформацію про перелік офіційно зареєстрованих у КСУ розплідників, а конкретну таку інформацію:

- Назвою приставки або назва розплідник;
- Номером реєстрації;
- Датою затвердження;
- ПІБ заводчика.

FCI KENNEL NAME / НАЗВА ЗАВОДУ	year / рік	owner / власник
Z BRUCH DREAM	2018/2018	VOLODYMYR
Z HAYETOU BANITSKYU	2018	HAUTSCHY DENNY
Z UKROED	2018/2018	MONYON RUSSAN
Z UNHYMEVSKOE ZEMLE	2018	SHYDOLIA HON
ZABARAAY	2016	ZABARA-ANDRIY
ZABAVAGOROLEV	2017	POLYVETS LYDRA
ZABAVAZENATY	2011	ZAVUDNE V.A. ET L.G.
ZABAVNAYARDKOSH	2012	MASHI OLGA
ZAGADKAZEE	2008	TICHY R.V.
ZAGORODNOGODOMA (TZ)	2008	ZAGORODNY TO.
ZAHIDNAGILKA	2008	PROKOPIUK PM
ZAHIDNYBYN	2012	KOSTYUK MYROSLAV
ZAINASTARHON	2001	PERONA IV
ZAIRWEISEKJHNE	2002	ZAVITSKAYA L.
ZAKARFATSKIHESVEDI	2014	CHECHMAN OLGA
ZALANASTARTANDODOG	2018	ZAVTSEVA SVETLANA
		TRETCHEVSKA E.A.

Рис 9. Сторінка «Приставки розплідників»

Дана інформація допомагає перевірити легітимність розплідника, уникнути повторення назв і є важливою для оформлення документів на приплід. Розділ особливо корисний як для нових заводчиків, так і для потенційних власників цуценят, які прагнуть переконатися в прозорості походження собаки.

На сторінці «Контакти» (рис.10) подано поштову адресу, телефон, електронну пошту та форму зворотного зв'язку. Даний розділ надає змогу звернутися напямуч до керівництва організації, хоча відповіді можуть надійти не одразу. Вважаю що це є більше плюсом, а ніж мінусом, адже надає потенційному

клієнту, новому розпліднику, тощо завжди залишатися на зв'язку з організацією, без потреби звертатись туди фізично. Також надає можливість уточнити порядок надання документів, їх обсяг, тощо на ту чи іншу послугу.

Рис. 10. Форма контакту з центральним офісом

Окрім технічних відмінностей, важливо враховувати й відмінності у культурі взаємодії між учасниками систем. У КСУ зберігається тісна співпраця між клубами, часто неформального характеру, що ґрунтується на багаторічній традиції особистої комунікації. В "Ітахдуг"-і натомість акцент робиться на стандартизовану взаємодію через цифрові платформи, що підвищує ефективність, але водночас зменшує кількість живих контактів між учасниками процесу. Так, з однієї сторони фізичний контакт й більш неформальна близькість може бути й перевагою, але це також може викликати неприємні ситуації, втрату актів, документів та, в кінці-кінців, призводити до так званого "спорченого телефону". У Ізраїльській системі, у свій ж час, завдяки більш формальному підходу до таких питань є більша чіткість та зрозумілість у вирішенні тих чи інших питань.

Додатково варто звернути увагу на роль освітньо-просвітницької діяльності, яка активно впроваджується обома організаціями. КСУ регулярно

організовує семінари, курси підвищення кваліфікації для суддів і хендлерів, а також інформаційні заходи для власників собак. "Ітахдут" у свою чергу пропонує дистанційні навчальні модулі, вебінари та інтерактивні тренінги, що є більш зручними для широкого кола учасників, особливо в умовах обмеженої мобільності.

Крім того, слід зазначити відмінності у підходах до контролю за племінною якістю. В Україні практикується огляд приплоду спеціалістами клубів із виїздом до заводчика, тоді як в Ізраїлі акцент зміщено на самостійне внесення інформації до бази даних з подальшою цифровою верифікацією. Обидва варіанти мають свої переваги, однак потребують вдосконалення - зокрема, впровадження єдиних стандартів перевірки достовірності поданих даних. Можливо було б доречно мати одночасно обидва варіанти, або ввести додаткову послугу, наприклад, "виїзд спеціаліста на дім", або раз у якийсь час анонсувати можливість проведення перевірки приплоду на якійсь локації та якщо ця дата підходить якісь кількості учасників - автоматичне підтвердження для проведення даної події.

Загалом порівняння діяльності КСУ та "Ітахдут"-а дозволяє глибше зрозуміти відмінності в організаційних підходах, рівні цифровізації, структурі управління та взаємодії з кінологічною спільнотою. Також надає можливість знайти нові ідеї, підходи виконання, котрі можна спробувати впровадити у систему КСУ.

З наведеної таблиці 3.1 видно, що Кінологічна Спілка України (КСУ) реалізує децентралізовану модель організації, що передбачає надання широких повноважень місцевим клубам та осередкам.

Даний підхід надає змогу забезпечити оперативну взаємодію з заводчиками на місцях, адаптацію до регіональних особливостей та гнучкість у вирішенні організаційних питань. У багатьох випадках це дає змогу швидко оформляти документи, планувати виставки та координувати роботу з власниками собак без затягування процесів через центральну адміністрацію.

**Порівняльний аналіз організаційних підходів КСУ та «Ітахдут»
у системі FCI**

Критерій	КСУ (Україна)	«Ітахдут» (Ізраїль)
Рік створення	1990	1972
Членство в FCI	З 1996 року	З 1973 року
Центральний офіс	Київ	Петах-Тіква
Структура	Децентралізована: клуби мають автономію	Централізована: рішення приймаються головним офісом
Кількість клубів	Понад 100 осередків по країні	Обмежена кількість філій у великих містах
Племінна документація	Оформлюється через клуби, надсилається до центрального офісу	Оформлюється онлайн, затверджується через особистий кабінет
Реєстрація собак	Через клуби або безпосередньо у центральному офісі	Особисто в офісі після сканування чіпа
Участь у виставках	Реєстрація через клуб	Тільки через особистий кабінет на сайті
Проведення виставок	Проводяться місцевими клубами відповідно погодження з головним управлінням КСУ	Проводяться централізовано або уповноваженими організаторами
Підготовка суддів	Централізовані курси експертів КСУ, стажування, іспити	Централізоване навчання, допуск FCI
Реєстрація приплоду	Через клуб, із можливим виїздом експерта	Через клуб, із можливим виїздом
Наявність особистого кабінету	Впроваджується поступово, у деяких регіонах працює частково	Повнофункціональний кабінет для власника/заводчика
Отримання експортного родоводу	Через центральний офіс КСУ	Через центральний офіс
Спосіб передачі документів	Можлива доставка поштою або через клуб	Лише особисто, із скануванням чіпа та підтвердженням перебування в країні

Натомість Ітахад Кінологі Ізраїль ("Ітахдут") реалізує централізовану цифрову модель управління, яка передбачає чітке дотримання регламентованих

процедур, використання уніфікованої електронної системи для реєстрації собак, планування в'язок, участі у виставках та отримання племінної документації. Усі процеси обробляються через особистий кабінет заводчика або власника. Це, у свою чергу, надає можливість мінімізувати людський фактор. Адже за для цього потрібно просто один раз створити форму, якісно її протестувати й можна використовувати. У свій ж час це надає прозорість, простежуваність історії кожної тварини та виключає дублювання або помилки.

Завдяки централізації з'являється змога уніфікувати вимоги для всієї країни, незалежно від міста, клубу або регіону, де знаходиться собака. Що, у свою чергу, контроль з боку "Ітахдут"-у, підвищує довіру до системи та забезпечує сталість і якість племінної роботи на національному рівні.

Однак така структура вимагає обов'язкової особистої присутності у певних процедурах, зокрема - при первинній реєстрації собаки, скануванні чіпа, зміні власника чи отриманні племінного допуску. Для новоприбулих або іноземних заводчиків це може створювати додаткові труднощі, оскільки система не допускає спрощеного оформлення через посередників або поштову доставку. Та й поки є явна наявність багатьох підводних каменів, про котрі можна дізнатись тільки з плином часу. Такий рівень строгості, хоча й виправданий з точки зору контролю, потребує часу на адаптацію та глибшого розуміння процедур. Можливо для громадян Ізраїлю або більшості Європейських країн наш підхід децентралізації також не усім прийдеться до смаку.

У підсумку можна зробити висновок, що обидві організації функціонують ефективно в умовах своїх держав, дотримуючись стандартів та вимог FCI. Водночас вони реалізують різні управлінські моделі:

- українська - зосереджена на регіональній автономії та доступності, а також є більш децентралізованою;
- ізраїльська - на цифровізації, уніфікації та високому ступені централізованого контролю.

Ці підходи відображають не лише відмінності у кінологічній структурі, а й ширші соціокультурні особливості країн. І саме тому порівняння таких систем є

важливим як для професійного розвитку заводчиків, так і для перспективи гармонізації племінних стандартів у рамках міжнародної кінологічної спільноти.

3.2. Відмінності у виставковій діяльності двох національних організацій

Одним із найважливіших напрямків діяльності національних кінологічних організацій є організація та проведення виставок собак усіх рівнів. Виставкова діяльність виконує одразу кілька функцій:

- Дозволяє оцінити відповідність собаки до стандарту породи;
- Підтвердити відповідність до стандартів;
- Оцінити племінну цінність представника породи;

Усі ці аспекти є обов'язковою умовою допуску до розведення в системі FCI. Саме тому якість організації виставок, прозорість суддівства, ефективність оцінювання та комфортна взаємодія учасників з організаторами мають ключове значення для заводчиків, хендлерів і власників.

Далі розглянемо види виставок, котрі відбуваються. Загалом, що КСУ, що "Ітахдут" мають право проводити всі основні типи виставок, затверджені FCI. А саме:

- САС - національні виставки, де присуджуються сертифікати кандидата в чемпіони країни;
- САСІВ - міжнародні виставки, що дають можливість отримати титул кандидата в міжнародні чемпіони;
- Монопородні виставки - спеціалізовані заходи для однієї породи, часто організовуються породними клубами;
- Кваліфікаційні виставки - необхідні для присвоєння певних титулів, зокрема Чемпіон України / Ізраїлю.

У КСУ виставки часто організовуються на місцевому рівні - регіональними осередками або окремими клубами. Вони мають право самостійно запрошувати суддів, орендувати виставковий майданчик, формувати розклад і здійснювати

прийом заявок. Таким чином забезпечується гнучкість і доступність, але одночасно призводить до варіативності рівня організації залежно від професіоналізму конкретного клубу.

В "Ітахдут" виставки мають централізований характер. Їх організовує або головний офіс федерації, або затверджені уповноважені організатори. Всі заходи попередньо затверджуються адміністрацією, публікуються в офіційному календарі та супроводжуються централізованою реєстрацією через особистий кабінет.

Для порівняння було досліджено кількість виставок, що вдалось знайти з відкритих джерел, а саме з самого сайту "Ітахдут"-у. На рисунку 11 зображено кількість виставок в Ізраїлі, що проходили від 2020 до 2024 років. З даного графіку чітко видно, що після подій в Ізраїлі, а саме нападу "Хамас"-у 7 жовтня 2023 року, у 2024 році кількість запланованих виставок та інших заходів дещо зменшилась, у порівнянні з 2023-ім роком.

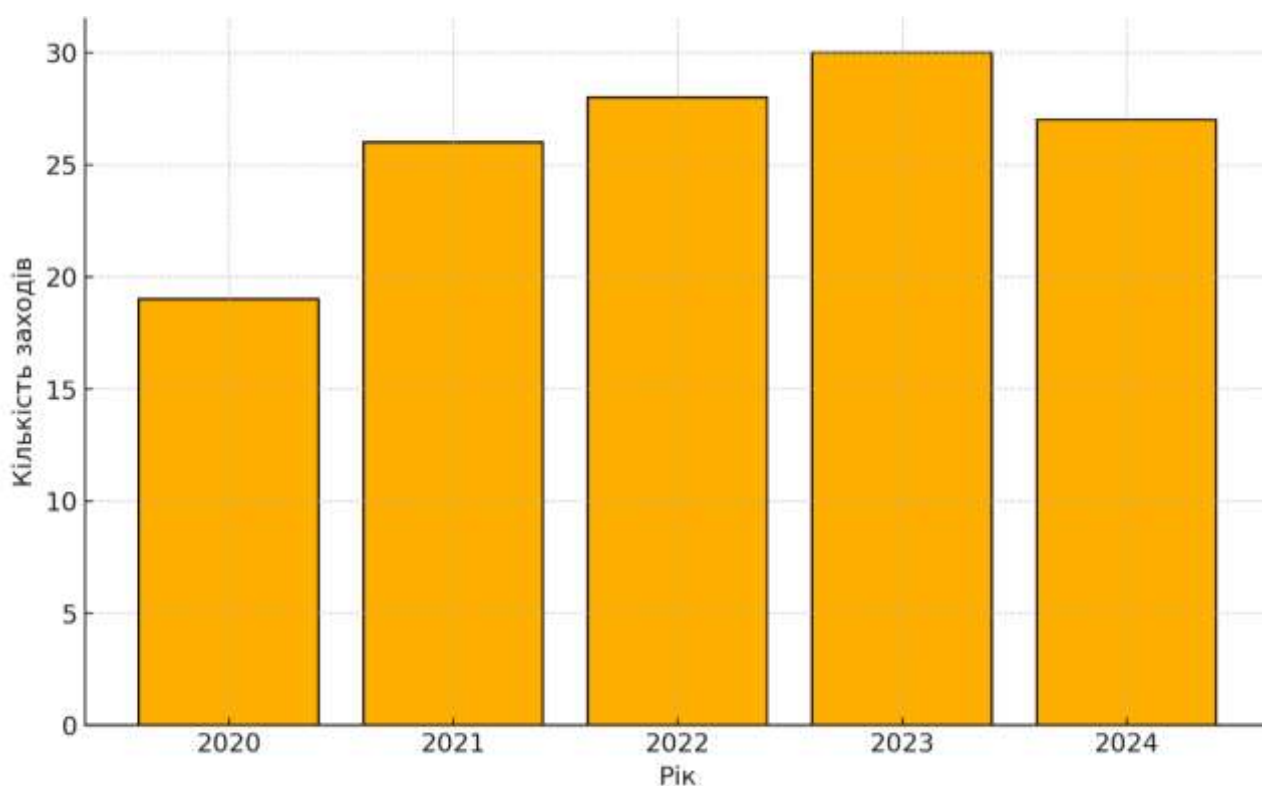

Рис. 11. Динаміка кількості виставок на рік в Ізраїлі (за даними ІКС)

Натомість Українська спілка подає наразі усі показники до загальної бази обліку, котра знаходиться у FCI. На рис. 12 ми можемо бачити статистику від 2014 року. На даній таблиці видно, що особливо після 18 року в Україні почала стрімко зростати як кількість учасників, так і загальна сума виставок. І якби не війна 2022 року, то зростала й розвивалась б і на далі. Хоча дані на гістограмах, що зображені на рис. 13 та на рис. 14 можна більш чітко прослідкувати динаміку різкого спаду кількості виставок, але при цьому ж не такому різкому відтоку кількості членів КСУ у 2023 році, що вже не може не наводити на думку про віру людей у краще майбутнє.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PUPPIES registered with the studbook and the appendix	19,720	19,527	17,535	13,698	31,277	36,027	35,306	34,004	25,525	25,769	
LITTERS registered with the studbook and the appendix	7,790	7,579	6,806	5,317	6,896	8,090	7,854	7,626	5,145	6,212	
CAC ALL-BREED SHOWS	73	71	71	86	81	60	43	45	2	0	
CACIB ALL-BREED SHOWS	37	39	35	26	43	49	38	46	2	0	
FCI (breed, group, all-breed) JUDGES	86	97	111	120	149	179	220	48	183	183	
INDIVIDUAL MEMBERS (people)	164,515	172,031	179,744	186,242	244,939	260,329	275,179	290,832	299,137	289,454	
member (breed, regional, sporting, etc.) CLUBS	127	128	28	28	30	32	33	36	36	36	
PURE-BRED DOGS REGISTERED WITH THE STUDBOOK	20,872	20,659	20,854	17,192	33,064	37,443	36,322	35,250	26,484	26,082	
TOTAL number of PURE-BRED DOGS REGISTERED WITH THE STUDBOOK since its creation	179,714	200,373	238,419	238,419	254,951	292,394	328,716	360,326	372,658	388,740	
Approximate TOTAL number of DOGS (PURE-BRED OR NOT)	0	0	0	0							
Approximate TOTAL number of DOG OWNERS (PURE-BRED OR NOT)	0	0	0	0							

Рис. 12. Офіційна статистика FCI щодо діяльності Кінологічної Спілки України за останні десять років

Рис. 13. Динаміка кількості виставок КСУ на рік

Рис. 14. Динаміка кількості індивідуальних членів КСУ за роками

Надалі розглянемо підхід до система реєстрації та оплати на послуги, котрі надаються обидвома спілками.

У КСУ реєстрація на виставки можлива як через місцевий клуб, так і онлайн, якщо клуб має власну цифрову платформу. Оплата часто здійснюється банківським переказом або готівкою під час реєстрації. Хоча багато клубів уже впроваджують електронну подачу заявок, єдина уніфікована система ще не запроваджена на національному рівні.

У "Ітахдут" усі етапи реєстрації проходять виключно через особистий кабінет власника собаки. Учасник обирає виставку, заповнює електронну форму, додає необхідні документи та здійснює оплату онлайн. Заявка автоматично підтверджується, а собака вноситься до електронного каталогу. Також у кабінеті відображаються номери рингів, розклад, результати тощо.

Тепер розглянемо відмінності та що спільного є між обидвома спілками саме у сіддівстві. Обидві організації мають власну систему підготовки, атестації та контролю суддів. Умови є подібними:

- Обов'язкове проходження навчання й складання іспитів;
- Стажування на виставках;
- Щорічна переатестація або підтвердження кваліфікації;
- Дотримання професійного кодексу етики.

У КСУ часто залучають іноземних суддів - як для підвищення статусу виставки, так і для розширення можливостей для учасників. В Ізраїлі, попри меншу кількість ліцензованих суддів, також активно запрошують міжнародних експертів, що сприяє підвищенню об'єктивності та авторитету заходу.

Стиль суддівства має певні відмінності:

у КСУ оцінка собаки часто супроводжується усними коментарями безпосередньо в рингу; у "Ітахдут" оцінювання є формалізованим, і короткий опис результату вноситься до планшета, а потім надсилається учаснику на електронну пошту.

Титули та сертифікати

На виставках обох організацій присуджуються стандартні титули FCI:

- JCAC / CAC / CACIB - титули кандидатів у чемпіони;
- BOB (Best of Breed) - кращий представник породи;

- BOS (Best of Opposite Sex) - кращий протилежної статі;
- BIG / BIS - кращі у групі та шоу.

У КСУ всі титули підтверджуються паперовими сертифікатами, які видаються учаснику безпосередньо на виставці. Часто до сертифіката додається медаль, кубок чи інша нагорода, що надає заходу урочистості.

У "Ітахдут" титули реєструються в електронному форматі. Сертифікати не видаються на місці, а зберігаються в особистому кабінеті. Учасник за бажанням може самостійно завантажити та роздрукувати сертифікат. Фізичні нагороди (стрічки, кубки) надаються не завжди - здебільшого на бестах або в рамках спеціальних заходів.

Важливим аспектом участі у виставках є зручність для учасників, включно з організацією простору, дотриманням графіка, наявністю зон для підготовки та відпочинку. Зі слів багатьох заводчиків та з особистого досвіду авторки, в Україні виставки часто проводилися на великих відкритих майданчиках або у приміщеннях із значною місткістю, що дозволяло вільно розміщувати ринги, стенди, грумінг-зони та комфортно пересуватися навіть із великими породами. Це створювало зручні умови для учасників та собак, а також надавало можливість повноцінного представлення порід.

Натомість в Ізраїлі виставки нерідко проходять у більш компактних приміщеннях, таких як спортивні зали або криті майданчики. Хоча розміри можуть бути обмеженими, значною перевагою є точне дотримання розкладу: ринги починаються вчасно, виклики відбуваються за планом, і учасники можуть чітко розрахувати свій час. Це особливо цінується серед тих, хто має кілька собак або поєднує участь з роботою.

Ще однією важливою відмінністю є **візуальна та емоційна складова нагородження**. В Україні до участі у виставках ставляться не лише як до офіційної процедури оцінки, але й як до **свята та престижної події**. Кубки, стрічки, дипломи, фотозони, оголошення переможців на сцені - усе це підкреслює значущість виступу й мотивує заводчиків до подальшого вдосконалення. В Ізраїлі підхід більш стриманий і практичний: нагородження в

основному обмежується стрічками, а сам факт титулу фіксується у цифровому вигляді, без додаткової символіки, якщо це не фінальний бест.

Таблиця 3.2

**Порівняльний аналіз особливостей виставкової діяльності КСУ та
«Ітахдут» за основними критеріями FCI**

Критерій	КСУ (Україна)	«Ітахдут» (Ізраїль)
Типи виставок	Національні, міжнародні, монопородні, рангові	Ті ж самі типи за класифікацією FCI
Організація виставок	Місцеві клуби організовують самостійно	Централізовано, через офіс «Ітахдут» або акредитованих організаторів
Реєстрація на виставку	Через клуб або іноді онлайн; інколи вручну	Виключно онлайн через особистий кабінет
Оплата участі	Готівка або переказ (залежить від клубу)	Тільки онлайн оплата через сайт
Каталоги учасників	Формуються електронно, можливо замовити паперовий каталог	Формуються електронно, доступні в кабінеті
Отримання сертифікатів	Паперові, одразу після рингу	Електронні, зберігаються в особистому кабінеті
Суддівство	Часто з усними коментарями, більш гнучке у підході	Формалізоване, більш структуроване та компактне
Підготовка суддів	Навчання на курсах КСУ, стажування та іспити	Централізоване навчання та стажування, затвердження «Ітахдут»
Запрошення іноземних суддів	Часто, особливо на виставках міжнародного формату	Регулярно, для посилення авторитету заходів
Присудження титулів	CAC, CACIB, JCAC, BOB, BIG, BIS	Ті самі титули, згідно з класифікацією FCI
Відображення результатів	У паперовому дипломі, вказується у сертифікаті	У електронній базі особистого кабінету
Ведення архіву участі	Частково - залежить від клубу; результати можна втратити, централізовано зберігаються тільки результати титульних собак	Зберігається постійно у цифровому форматі

Також слід звернути увагу на **рівень взаємодії з суддями та секретарями**

рингів. В обох країнах команда, що обслуговує ринг, демонструє високий рівень професіоналізму. Проте в Ізраїлі при першому знайомстві у багатьох учасників виникає очікування, що секретарі чи судді можуть не знати тонкощів рідкісної породи. На практиці ж виявляється, що рингові команди добре підготовлені, володіють інформацією та вміють працювати з будь-якою породою відповідно до стандарту.

Таким чином, обидві системи мають свої сильні сторони. **Українська модель** тяжіє до відкритості, дружньої атмосфери та святковості, що створює емоційно позитивне середовище для учасників. **Ізраїльська модель** відзначається організованістю, точністю та цифровою підтримкою процесів, що забезпечує ефективність і зменшує ймовірність помилок у документації.

У межах дослідження було враховано особистий досвід участі у виставках системи FCI як в Україні, так і в Ізраїлі. Цей практичний аспект дозволив об'єктивно оцінити організаційні відмінності, атмосферу, підходи до проведення заходів та комунікацію з учасниками, які не завжди відображаються в офіційних документах чи регламентах.

В Україні виставки, особливо рангу САСІВ, проводились на високому організаційному рівні. Майданчики були просторими, із достатньою кількістю рингів, що забезпечувало комфорт для учасників. Завжди працювали привітні організатори, які оперативно вирішували будь-які питання, що виникали. Розклад іноді коригувався в процесі, однак навіть за незначних затримок загальне враження залишалось позитивним завдяки чіткій комунікації та досвіду команди.

В Ізраїлі одна з виставок проходила у спортивному залі, де було організовано три ринги. Хоча простір був обмеженим, важливою перевагою стала **максимальна відповідність графіку**: ринги працювали чітко за розкладом, без затримок, що забезпечувало зручність для учасників та дозволяло ефективно планувати час. Відзначалася **висока організаційна культура**, зокрема робота рингових секретарів - вони своєчасно викликали учасників, професійно координували процес у рингу та демонстрували **грунтовне знання**

стандартів порід, що перевершувало очікування багатьох учасників.

На рисунку 15 зображено момент участі у виставці під егідою «Ітахдут»-а Собака демонструється в рингу згідно з вимогами до екстер'єру породи.

Рис 15. Участь у виставці з представником породи цвергшнауцер в Ізраїлі

Рис. 16. Завершення експертизи, фото з експертом породи

Фотографія зроблена після завершення рингового огляду. На знімку учасник виставки разом із суддею FCI. Такі моменти символізують завершення

важливого етапу для собаки й власника - отримання оцінки експерта та можливість подальшого розвитку в племінній роботі.

В Україні після рингу учасник отримує паперовий опис із підписом експерта, а також диплом, сертифікат і, зазвичай, медаль або кубок, що надається за отриманий титул або призове місце. Іноді виставкові результати також оформлюються у папку. В Ізраїлі опис заноситься безпосередньо в планшет, а його електронна версія надсилається на електронну пошту учасника пізніше. Такий підхід спрощує документообіг, але позбавляє учасника миттєвого тактильного «результату» участі.

Рис 17. Участь у виставці в м. Чернігів із собакою породи цвергшнауцер, фото після рингового огляду в облаштованій фотозоні

Момент завершення виступу на офіційній виставці під егідою КСУ. Собака продемонструвала впевнену поведінку та відповідність стандарту породи.

Що стосується нагород, в Ізраїлі за здобутий титул зазвичай видають стрічку, однак кубки чи медалі присутні не завжди, навіть при отриманні титулу ВОВ. Проте, за словами учасників, на бестях організатори пропонують престижні нагороди - красиві кубки, призовий фонд та символіку, що не поступаються європейському рівню.

Такий досвід участі в обох країнах дозволив авторці відчутти реальну різницю між підходами: українська система тяжіє до традиційної, паперової моделі з великою увагою до святкової частини, тоді як ізраїльська - до лаконічної цифрової точності, орієнтованої на функціональність.

Обидві організації дотримуються загальноприйнятих стандартів FCI у проведенні виставок та оцінці собак. Однак "Ітахдут" вирізняється високим рівнем цифровізації та централізації, що робить систему прозорішою, зручнішою для користувача та менш схильною до помилок. Натомість КСУ забезпечує більшу гнучкість завдяки автономії клубів, що дозволяє адаптувати організацію виставок до конкретних регіональних умов.

Така різниця є логічною з огляду на розмір території, кількість учасників системи та культурні особливості кожної країни.

3.3. Особливості племінної роботи та реєстрації розплідників

Племінна діяльність є фундаментом породного собаківництва. Саме від ефективної та якісної племінної роботи залежить здоров'я, відповідність стандарту та стабільність типу в межах кожної породи. Національні кінологічні організації мають не лише слідкувати за дотриманням стандартів FCI, але й контролювати якість розведення, облік тварин, генетичну безпеку та прозорість документообігу.

У цьому розділі розглянуто ключові подібності та відмінності в племінних вимогах Кінологічної Спілки України (КСУ) та "Ітахдут", а також організацію процесу реєстрації приплоду в обох системах.

Умови допуску до розведення

КСУ та "Ітахдут" дотримуються загальних принципів FCI, згідно з якими до розведення допускаються лише собаки з підтвердженим походженням, відповідною оцінкою від суддів FCI та за відсутності дискваліфікуючих ознак. Проте внутрішня процедура та критерії допуску дещо відрізняються.

У КСУ базовими вимогами є:

- наявність офіційного родоводу FCI, зареєстрованого у Племінній книзі КСУ;
- вік не менше 12-18 місяців на момент першої в'язки залежно від розміру породи та статі;
- щонайменше оцінка «дуже добре» для суки отримана на виставці та/або племінному огляді, та обов'язково оцінка «відмінно» для пса, що отримана на виставці та племінному огляді, організованих КСУ;
- для деяких порід додатково обов'язковими є сертифікати про відсутність дисплазії, ДНК-тести або психічні тести на стабільність поведінки.

Усі документи подаються через клуб, у якому зареєстрований власник собаки. Остаточне рішення про допуск приймає племінна комісія клубу, але в окремих випадках затверджується через центральний офіс.

У "Ітахдут" правила також передбачають:

- наявність родоводу FCI, але якщо собака завезена з-за кордону - він має бути експортним, з відповідною позначкою;
- підтвердження легального перебування власника в Ізраїлі ;
- наявність двох оцінок «відмінно» ;
- додавання результатів обов'язкових тестів на здоров'я через електронну систему.

Уся процедура допуску до розведення в "Ітахдут" відбувається **через голову породного клубу**. Саме голова клубу перевіряє наявність усіх необхідних документів, оцінок, медичних тестів .

Процедура реєстрації приплоду

В обох організаціях реєстрація виводку - це юридично значуща процедура, яка засвідчує породність, відповідність племінним вимогам, а також дозволяє отримати родоводи на цуценят.

У КСУ:

1. Перед в'язкою або одразу після неї заводчик заповнює формуляр про плановану в'язку (заява).
2. Після народження цуценят заводчик повідомляє до свого клубу дату народження та кількість цуценят;
3. У віці 45-60 днів залежно від розміру породи викликається представник клубу (або експерта), який заповнює акт огляду виводку: кількість, стать, окрас, мікрочіпи, загальний стан.
4. До актування додаються копії родоводів батьків, сертифікати здоров'я, оцінки з виставок.
5. Усі документи подаються до центрального офісу КСУ, де оформлюються щенячі картки (індивідуальні документи на кожне цуценя).
6. Через певний час заводчик або власник цуценяти може обміняти картку на повний родовід.

Клуб несе відповідальність за коректність даних, своєчасність подачі та перевірку тварин.

У "Ітахдут":

1. Реєстрація приплоду починається з подачі **паперової заявки на в'язку**, яку заводчик має заповнити та надати через голову клубу. У заявці вказуються дані батьків, дати в'язки, наявні сертифікати та результати медичних тестів.
2. Після чіпування та вакцинації вводяться точні дані про цуценят: кожен мікрочіп, стать, окрас, дата вакцинації.
3. Електронні документи подаються на перевірку племінним відділом "Ітахдут". У разі сумнівів - заводчика можуть запросити до офісу.
4. Після затвердження автоматично формуються родоводи в електронному вигляді, які можна замовити у паперовому варіанті.

Важливо: у "Ітахдут" немає проміжних “щенячих карток” - кожне цуценя одразу після реєстрації отримує повноцінний документ.

Особливості взаємодії між системами

Особливої уваги потребує ситуація, коли заводчик або власник змінює країну проживання:

- Для реєстрації собаки з КСУ в "Ітахдут" обов'язково потрібен експортний родовід.
- Собака має бути особисто привезена в офіс "Ітахдут", де обов'язково проводиться сканування чіпа.
- Документи не пересилаються поштою - тільки фізична присутність із паспортом і дозволом на перебування.
- Після завершення процедури власник отримує логін і пароль до особистого кабінету, де вже будуть доступні дані собаки.

Без виконання цих умов тварина не може бути зареєстрована в системі "Ітахдут", а отже, не може брати участь у виставках або розведенні.

Попри те, що і КСУ, і "Ітахдут" діють згідно з правилами FCI, їхні підходи до організації племінної роботи демонструють різні моделі: КСУ представляє клубну, децентралізовану модель, де ключову роль відіграють місцеві осередки, тоді як "Ітахдут" використовує централізовану цифрову систему, орієнтовану на прозорість, точність і автоматизацію.

Ці особливості мають враховуватись заводчиками при плануванні діяльності, особливо в умовах міграції, змін громадянства або експорту/імпорту племінних тварин. Уміння орієнтуватися в правилах обох систем є важливою складовою професійної відповідальності сучасного заводчика.

У процесі племінної роботи важливу роль відіграє не лише відповідність екстер'єру собаки, а й стан її здоров'я, особливо з огляду на спадкові захворювання. Саме тому багато порід мають встановлені обов'язкові або рекомендовані ветеринарні та генетичні тести. У різних країнах ці вимоги можуть суттєво відрізнятися.

У Кінологічній Спільноті України (КСУ) наявність таких тестів є бажаною, але не обов'язковою для більшості порід. Наприклад, для цвергшнауцера рекомендується проходити генетичне тестування (наприклад, через лабораторію Laboklin), проте рішення про допуск до розведення ухвалює керівник осередку

(місцевого клубу) на підставі виставкових оцінок та загального стану собаки. Обов'язковими аналізи можуть бути лише для окремих порід із підвищеним ризиком спадкових хвороб і за рішенням клубу.

Таблиця 3.3

Порівняння процедур допуску до розведення та ведення племінної документації в системах КСУ та «Ітахдуд»

Критерій	КСУ (Україна)	«Ітахдуд» (Ізраїль)
Мінімальний вік для в'язки	12-18 місяців	15 місяців
Вимоги до оцінок	«Дуже добре» для сук та 2 оцінки «відмінно» для псів	2 оцінки “відмінно”
Подача документів	Через клуб	Через особистий кабінет
Чіпування	Обов'язкове	Особисте сканування в офісі Інкі
Тести на здоров'я	Вимагаються вибірково (залежно від породи)	Часто обов'язкові, особливо для імпортованих собак
Оформлення щенячих документів	Спочатку метрика цуценяти, пізніше - родовід	Одразу електронний родовід
Перевірка виводку	Експерт або представник клубу	Головою клубу породи
Взаємодія з системою	Частково електронна, багато операцій через клуби	Повністю електронна, централізована система
Статус імпортованих собак	Потребує експортного родоводу для реєстрації	Без експортного родоводу реєстрація неможлива

У Ізраїлі, навпаки, система є набагато суворішою. Для багатьох порід, зокрема для шнауцерів, існують чітко визначені обов'язкові перевірки, без яких допуск до в'язки неможливий. Наприклад:

- Офтальмологічне обстеження (щорічне або одноразове - залежно від віку);
- Генетичні тести на характерні захворювання породи.

Усі результати тестів мають бути офіційно внесені в базу "Ітахдуд", і лише після цього собака може бути розглянута для племінної роботи.

В Ізраїлі допуск до в'язки надає не сайт і не автоматично система, а керівник клубу відповідної породи, наприклад, Шнауцер-клубу Ізраїлю. Саме він перевіряє повноту документів, наявність медичних тестів, виставкових оцінок, родоводу та статусу в базі. Лише після його схвалення власник отримує дозвіл оформити в'язку та подати документи на майбутній помет.

Таким чином, хоч обидві країни орієнтуються на стандарти FCI, в Україні діє система рекомендаційного характеру, тоді як в Ізраїлі - обов'язкового контролю стану здоров'я перед кожною племінною в'язкою, незалежно від титулів або попереднього досвіду собаки. Це суттєво впливає на якість та безпеку розведення.

Порівняння вимог до племінної роботи та реєстрації приплоду в КСУ та "Ітахдут" свідчить про спільну мету обох організацій - підтримку високої якості породного розведення відповідно до стандартів FCI. Водночас, реалізація цих вимог має відмінності як у процедурі, так і в підході до контролю.

Система КСУ базується на децентралізованій моделі, де значну роль відіграють регіональні осередки. Тут рекомендації щодо здоров'я собак часто залишаються на розсуд клубу, що дає заводчикам певну гнучкість, але потребує високого рівня особистої відповідальності.

Натомість "Ітахдут" застосовує централізовану цифрову систему з чіткими вимогами до медичних перевірок, що унеможливорює в'язку без попереднього підтвердження здоров'я собаки. Допуск до розведення надається лише після перевірки документації керівником профільного клубу породи, що гарантує посилений контроль за генетичним станом племінного поголів'я.

Таким чином, Ізраїльська система демонструє жорсткіший, але більш структурований підхід, тоді як українська - більш гнучка й адаптивна, що водночас потребує посилення стандартів у частині обов'язкових тестів.

3.4. Порівняльний аналіз витрат на утримання собак в Україні та в Ізраїлі

В кожній країні відповідно сучасного ринку та місцевих законів витрати на утримання породистого собаки відносно середнього доходу людини будуть різними. І першими витратами власника є придбання цуценяти. Зробити порівняльний аналіз вартості цуценят між двома країнами об'єктивно не доречно, адже це питання регулюється тільки самими людьми - заводчиками, не є глобалізованим та сильно нормованим. У більшості питань вартості тварини диктується ринком, можна так само провести аналогію з автомобілями, навіть з автосалону. Існують багато чинників, котрі впливають на ціноутворення тих самих тварин. Один з кінцевих чинників, котрий має вплив - це вік, у котрому забирають собаку, обсягу документів, зроблених щеплень, родоvodu. Трохи більше про ті чи інші чинники розповім далі у розділі.

Спершу я дослідила ріст та динаміку мінімальної та середньо заробітної плати. Данні брались з офіційних джерел [5, 9, 18, 24] й далі я їх відобразила на двох графіках, котрі можна побачити на рис. 18 та на рис 19. нижче.

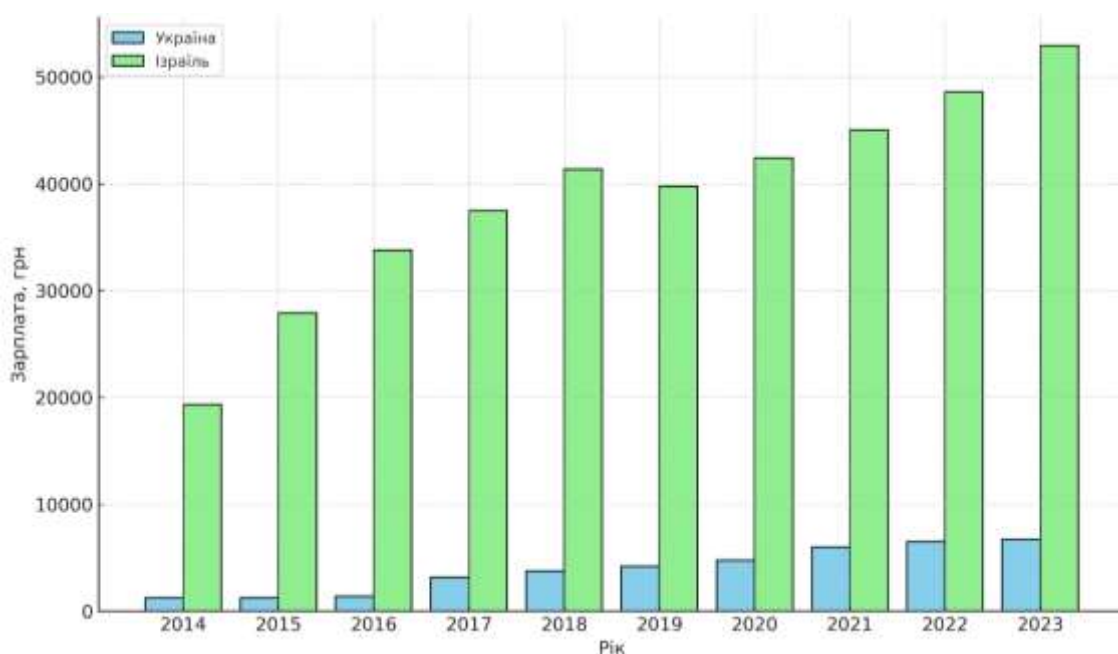

Рис .18. Мінімальна заробітна плата в Україні та Ізраїлі у період 2014-2023 роки, грн.

Рис. 19. Порівняння середньої заробітної між Україною та Ізраїлем у період 2014-2023 роки, грн.

Як ми можемо бачити по цим двох графіках різниця у зарплатах між двома країнами є колосальною. Але за великими достатками скриваються й великі податки, разом з прожитковим мінімумом. Надалі я провела також дослідження з приводу цього та наглядно проілюструвала це на ри.с 20 [25]

У нас, в Україні, в Хмельницькому (адже дані можуть різнитись в залежності від міста) на собаку йшло приблизно 400-500 гривень на грумінг, але це раз в 1.5-2 місяці, тому для чистоти даних будемо брати половину від суми. У результаті маємо 200-250 гривень на місяць тільки на грумінг. Й на корм йшло майже 4000 гривень, ми брали мішок у 20 кілограмів, чого нам вистачало місяці на два. Тому також можемо дану суму ділити навпіл. Як результат отримаємо що тільки на базовий догляд за собакою у нас йде біля 2250 гривень на місяць. Не враховуючи ще ціни на медичне обслуговування, таблетки від глистів, профілактичні перевірки та інше. Наприклад ціни на таблетки від бліх та глистів, фірми “Next Guard”, в Україні коштують 300 гривень, ці дані нам знадобляться надалі. Внески в клуб та ціни на участь у виставковій діяльності я тут у розрахунок не брала, адже не кожна людина цим буде займатись. Також, згідно з страхуванням від “Spokk”, ціна на страхування саме собаки породи шнауцера

мініатюрного коштуватиме 25.000 грн. У основному дане страхування діє на суб'єкт та не захищає третіх осіб, наприклад якщо ваша собака завдала комусь фізичну або психологічну шкоду. Більше Це більше для загального сприйняття.

Після переїзду нам довелося зіштовхнутися з багатьма труднощами у плані догляди за домашніми улюбленцями. Починаючи від оформлення документів, страхуванням, базовими медикаментами та закінчуючи кормом та ласощами. Особливо у перший час, коли ти ще й перекладаєш ціни на більшість товарів на рідну тобі валюту - усе вважається занадто дорогим. Наприклад ці ж самі таблетки "Next Guard" в Ізраїлі коштують вже 300 шекелів, що складає майже 3500 гривень. Нагадаю що в Україні в середньому вартість була 300 гривень, це вже майже в 12 разів більше ніж вартість на ринку України. Так само й страхування. Воно тут не є обов'язковим та й до підбору його варто відноситись дуже відповідально, адже є багато страхових компаній котрі не нададуть потрібної допомоги у свій час. Ми обрали страхування від фірми "Best Friend", адже тут є не поодинокі випадки судових справ саме більше від моральних та фізичних травм завданих третім особам. Дане страхування нам обійшлося у 1400 шекелів, що в конвертації на гривні буде дорівнювати 16.073 грн. Й тут страхування вважається більш обов'язковим, адже у прикрому випадку доведеться платити над високу суму й для уникнення цього існує страхування від завдання шкоди третім особам. Повернемося до порівняння, корм нам довелося змінити, але якщо брати ринкову вартість того самого "Monge", на території Ізраїлю, то це буде приблизно 3500-6500 гривень за 12 кілограм, якщо округляти до 10 кілограм то буде приблизно 3000-5800 гривень, що також є дещо більшим. Ціни на грумінг. Якщо ми беремо середній за якістю грумінг. Котрий буде наближений до наших стандартів, з повним комплексним та гігієною то для шнауцера мініатюрного це буде тут 400 шекелів, що складає приблизно 4500 гривень. Як результат маємо що на базовий догляд за собакою тут потрібно витратити 8000-10000 гривень на місяць. Це не враховуючи, знову ж таки витрат на ветеринарію, таблетки, обов'язкові щеплення.

Для більш наочного порівняння нижче наведу таблицю. У неї буде внесено дані по загальним витратам на утримання собак, порівняння зарплат та після цього зробимо висновки.

Таблиця 3.4

Аналіз витрат на утримання собаки порівняно до заробітної плати в Україні та Ізраїлі, грн

Показники	Україна	Ізраїль
Вартість корму (місяць)	2.000	3.000-5.800
Ціна на "NextGuard"	300	~3.500
Страхування	25.000	16.000
Груммінг (разовий)	400-500	~4500
Ціна корму (за 1кг)	~200	~300-550
Мінімальна ЗП	8.000	71.852
Середня ЗП	20.000	161.000
Витрати на утримання порівняно до зарплати, %	13	9-10
Витрати на утримання з врахуванням ветеринарних та інших послуг, %	17-20	25-30

Якщо рахувати відносно зарплати то в Україні на отримання домашнього улюбленця, базуючись на середній заробітній платі, отримуємо 13% йде на утримання. Натомість, якщо брати по Ізраїлю, то маємо трохи менше 9-10% від середньої заробітної плати. Але, якщо до цих витрат додати ще смаколики, іграшки, щеплення, таблетки та інші процедури, то в Україні відсоток майже не виросте, адже усі процедури у нас є загальнодоступними, клініки є більш відкритими та таблетки не коштують так в ціні, як результат відсоток виросте від 13% десь до 17-20%. Натомість у Ізраїлі цей відсоток може вирости в рази, адже медицина та й взагалі усе тут коштує у рази дорожче. То ж в загальному тільки на утримання та повний догляд за домашнім улюбленцем відсоток в Ізраїлі може вирости від 9-10% до майже 25%, а місцями й 30%!

Таким чином ми отримуємо результат що утримання собак в Україні є не тільки простіше фінансово, а й морально стосовно страхування від завдання шкоди третім особам.

ВИСНОВКИ

Проведена дипломна робота дозволила не лише здійснити глибоке порівняння між двома національними кінологічними структурами – Кінологічною Спілкою України та "Ітахдут", а й сформуванати більш об'єктивне уявлення про те, як різні адміністративні, культурні та технологічні підходи впливають на розвиток породного собаківництва в сучасному світі.

1. У процесі дослідження з'ясовано, що обидві організації функціонують у рамках єдиних міжнародних стандартів FCI, однак реалізують свої завдання різними способами. Історичні обставини, правові особливості держав, а також технічна база й рівень цифрової інтеграції створили дві різні, але ефективні моделі організації кінологічної діяльності.

2. Кінологічна Спілка України (КСУ) реалізує децентралізовану модель організації, що передбачає надання широких повноважень місцевим клубам та осередкам. Даний підхід надає змогу забезпечити оперативну взаємодію з заводчиками на місцях, адаптацію до регіональних особливостей та гнучкість у вирішенні організаційних питань.

3. Ітахад Кінологі Ізраель ("Ітахдут") реалізує централізовану цифрову модель управління, яка передбачає чітке дотримання регламентованих процедур, використання уніфікованої електронної системи для реєстрації собак, планування в'язок, участі у виставках та отримання племінної документації. Усі процеси обробляються через особистий кабінет заводчика або власника.

4. В організації племінної роботи Кінологічної Спілки України (КСУ) та Ізраїльського Національного Кінологічного Інституту (ІНКІ) є як суттєві відмінності, так і спільні риси. До спільної функції відноситься: реєстрація собак; видача родоводів; організація виставок; ведення племінної документації.

5. Досліджувані організації виконують соціальну та культурну функцію. Вони не лише регулюють розведення, а й сприяють формуванню етичного ставлення до тварин, проводять освітні заходи, популяризують відповідальне собаківництво серед населення. Вони створюють спільноту заводчиків, де обмін

знаннями, досвідом і підтримка колег мають не менше значення, ніж правила й інструкції.

6. Підходи до реалізації завдань організацій в двох країнах частково відрізняються. Зокрема, КСУ як член FCI дотримується міжнародних стандартів і процедур, тоді як ІНКІ працює за національними правилами, адаптованими під умови Ізраїлю. Це впливає на визнання документів, критерії допуску до розведення, способи оцінки собак та систему реєстрації приплоду.

5. Найбільш яскравою відмінністю між двома системами є підхід до здоров'я собак. У той час як в Україні ветеринарні та генетичні тести є рекомендованими і тільки для окремих порід є обов'язковими, в Ізраїлі ці перевірки є обов'язковою умовою допуску до племінного розведення. Це не лише знижує ризик поширення спадкових хвороб, а й підвищує довіру до племінної роботи загалом. Крім того, допуск до в'язки здійснюється не автоматично системою, а через керівника породного клубу, що додає рівень професійного контролю за рішенням.

6. Дослідження є актуальним для заводчиків, які змінюють країну проживання або працюють у декількох системах одночасно. Знання відмінностей між КСУ та "Ітахдут" дозволяє уникати формальних помилок, правильно оформлювати документи, своєчасно проходити перевірки й розуміти очікування обох систем. Це важливо не лише для збереження ліній розведення, а й для професійного росту самого заводчика.

ПРОПОЗИЦІЇ

На основі порівняльного аналізу діяльності Кінологічної Спілки України (КСУ) та "Ітахдут" а також практичного досвіду участі у племінній роботі в обох країнах, пропонуються наступні рекомендації та напрями для вдосконалення:

1. Запровадивши одним з обов'язкових критеріїв допуску до племінного розведення в Кінологічній Спілці України наявність генетичних та ветеринарних тестів для всіх порід, відповідно до сучасних вимог FCI. Це дозволить підвищити якість племінного поголів'я та знизити ризики поширення спадкових захворювань.
2. Створити централізовану електронну базу КСУ, подібну до системи особистих кабінетів "Ітахдут", яка дозволить реєстрацію собак, оформлення в'язок, відслідковування результатів виставок і ветеринарних тестів у цифровому форматі.
3. Розвивати міжнародну співпрацю між КСУ та "Ітахдут", організовуючи спільні онлайн-семінари, обміни досвідом суддів, хендлерів і грумерів, а також створюючи умови для взаємного визнання навчальних курсів.
4. Поширювати практику породних клубів з вузькою спеціалізацією, як це реалізовано в Ізраїлі, щоб забезпечити глибше розуміння потреб конкретної породи та якісніший контроль за розведенням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація Кінологів України (АКУ). URL: <https://a-k-u.jimdofree.com/>
2. Державна Прикордонна Служба України (ДПСУ). URL: <https://dpsu.gov.ua/>
3. Кінологічна Спілка України (КСУ). URL: <https://www.uku.com.ua> (дата звернення: 05.04.2025).
4. Кінологічний Клуб України (ККУ). URL: <https://ukc.org.ua/>
5. Курс валют Гривні України до Нового Ізраїльського Шекелю - Україна. Міністерство Фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/converter/1-ils-to-uah/> (дата звернення: 20.04.2025)
6. Міністерство Внутрішні Справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>
7. Полищук Ф.И., Трофименко О.Л. Кинология: Учебник для высших учебных заведений. К.: Ирпень: ВТФ «Перун», 2007. 1000 с.
8. Про захист тварин від жорстокого поводження: Закон України від 29.03.2006 № 3447-IV: станом на 15.11.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>
9. Alianz Canine Worldwide (ACW). URL: <http://www.alianzfederation.org/>
10. Bank Of Israel, Annual Report, 2023. URL: https://al.boi.gov.il/media/cktbkdrl/full-report_2023n.pdf
11. Dog Training Program - Israel: United Hatzalah. URL: <https://israelrescue.org/stories/united-hatzalah-successfully-completes-israels-first-psychotrauma-dog-training-program/>
12. DogWellNet: Міжнародна платформа з питань генетичного здоров'я собак. URL: <https://dogwellnet.com>
13. Fédération Cynologique Internationale (FCI). URL: <https://www.fci.be> (date of access: 05.04.2025).
14. International Kennel Union (IKU). URL: <http://ikuworld.org/>
15. Israel Dog Unit (IDU). URL: <https://www.israeldogunit.com/>
16. Israel Guide Dog Center. URL: <https://www.israelguidedog.org/>

17. Israel Kennel Club. URL: <https://www.ikc.org.il> (date of access: 25.03.2025).
18. Israel Minimum Wages. Eulerpool. URL: <https://eulerpool.com/en/macro/israele/minimum-wages> (дата звернення: 20.04.2025)
19. Laboklin: ветеринарна генетична лабораторія. URL: <https://www.laboklin.com>
20. Oketz Unit. The Israel Defense Forces. URL: <https://www.idf.il/en/minisites/our-corps-units-brigades/oketz-unit/oketz-unit/>
21. Onlinedogshows.eu Світові та Європейські виставки собак. URL: <https://www.onlinedogshows.eu/>
22. The Canaan Dog Home Page and the Israel Canaan Dog Club of America. URL: <https://www.icdca.org/>
23. The Kennel Club (UK): Breeding and Registration Guidelines. URL: <https://www.thekennelclub.org.uk>
24. Ukraine Minimum Wages. Eulerpool.. URL: <https://eulerpool.com/en/macro/ukraine/minimum-wages> (дата звернення: 20.04.2025)
25. United Kennel Clubs International (UCI). URL: <http://www.u-c-i.de/>
26. World Cynology-Hunting-Sports-Alliance (WCHSA). URL: <http://www.dog-alliance.org/>
27. World Kennel Union (WKU). URL: <http://www.worldkennel.org/>